

विधानपरिषद विनंती-अर्ज समिती

(२०१७-२०१८)

(तेरावी महाराष्ट्र विधानसभा)

“ मौजा कुंभारकिन्ही/मांगकिन्ही, ता. दारव्हा, जि. यवतमाळ येथील
शेतकऱ्यांना कुंभारकिन्ही प्रकल्प (१९९५) अंतर्गत संपादित शेतजमिनीचा
वाढीव मोबदला मिळणेबाबत ” या विषयावरील डॉ. रामहरी
रुपनवर, वि.प.स. यांच्या विनंती अर्जवरील विधानपरिषद
विनंती अर्ज समितीचा

अहवाल

(दिनांक २७ मार्च, २०१८ रोजी विधानपरिषदेस सादर करण्यात आला.)

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय
विधान भवन, मुंबई
मार्च, २०१८

विधानपरिषद विनंती-अर्ज समिती

(२०१७-२०१८)

“ मौजा कुंभारकिन्ही/मांगकिन्ही, ता. दारव्हा, जि. यवतमाळ येथील
शेतकऱ्यांना कुंभारकिन्ही प्रकल्प (१९९५) अंतर्गत संपादित शेतजमिनीचा
वाढीव मोबदला मिळणेबाबतत ” या विषयावरील अँड. रामहरी
रुपनवर, वि.प.स. यांच्या विनंती अर्जावरील विधानपरिषद
विनंती अर्ज समितीचा

अहवाल

(तीन)

विधानपरिषद विनंती अर्ज समिती
(२०१७-२०१८)

१. श्री. माणिकराव ठाकरे, माननीय उप सभापती, महाराष्ट्र विधानपरिषद तथा समिती प्रमुख.

२. श्री. नागोराव गाणार, वि.प.स.

३. प्रा. डॉ. तानाजी सावंत, वि.प.स.

४. श्री. नरेंद्र पाटील, वि.प.स.

५. श्री. शरद रणपिसे, वि.प.स.

विशेष निर्मिति

*१ अँड. रामहरी रूपनवर, वि.प.स.

*२ अँड. हुस्नबानू खलिफे, वि.प.स.

**३ प्रा. जोगेंद्र कवाडे, वि.प.स.

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय :

डॉ. अनंत कळसे, प्रधान सचिव,

श्री. यु. के. चव्हाण, सचिव (EM)

श्री. विलास आठवले, उप सचिव

श्री. संजय कांबळे, अवर सचिव (समिती)

श्री. नितलेश भालेराव, कक्ष अधिकारी

* अँड. रामहरी रूपनवर, वि.प.स व अँड. हुस्नबानू खलिफे, वि.प.स यांची दिनांक ३ नोव्हेंबर, २०१७ रोजी विशेष निर्मिति सदस्य म्हणून नामनियुक्ती करण्यात आली आहे.

** प्रा. जोगेंद्र कवाडे, वि.प.स. यांची दिनांक ३१ जानेवारी, २०१८ रोजी विशेष निर्मिति म्हणून नामनियुक्ती करण्यात आली आहे.

(चार)

विधानपरिषद विनंती अर्ज समिती

(२०१६-२०१७)

१. श्री. माणिकराव ठाकरे, माननीय उप सभापती, महाराष्ट्र विधानपरिषद तथा समिती प्रमुख.
२. *श्री. गिरीष व्यास, वि.प.स.
३. *प्रा. डॉ. तानाजी सावंत, वि.प.स.
४. *श्री. आनंद ठाकूर, वि.प.स.
५. प्रा. जोगेंद्र कवाडे, वि.प.स.

विशेष निमंत्रित

६. श्री. कपिल पाटील, वि.प.स.

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय :

- डॉ. अनंत कळसे, प्रधान सचिव
श्री. यु. के. चव्हाण, सचिव
श्री. विलास आठवले, उप सचिव
श्री. संजय कांबळे, अवर सचिव (समिती)
श्री. नितलेश भालेराव, कक्ष अधिकारी

*सर्वश्री पांडुरंग फुंडकर, प्रकाश बिनसाळे, अमरनाथ राजुरकर, वि.प.स. यांच्या रिक्त झालेल्या जागी अनुकमे सर्वश्री गिरीष व्यास, तानाजी सावंत, आनंद ठाकूर, वि.प.स यांची २७ जानेवारी, २०१७ रोजी नामनियुक्ती करण्यात आली आहे.

(पाच)

प्रस्तावना

“ मौजा कुंभारकिन्ही/मांगकिन्ही, ता. दारव्हा, जि. यवतमाळ येथील शेतकऱ्यांना कुंभारकिन्ही प्रकल्प (१९९५) अंतर्गत संपादित शेतजमिनीचा वाढीव मोबदला मिळणेबाबत ” या विषयावरील विनंती अर्जाची सूचना सन्माननीय सदस्य अँड. राहमरी रूपनवर, वि.प.स. यांनी दिनांक १५ डिसेंबर २०१६ रोजी दिली व दिनांक १७ डिसेंबर २०१६ रोजी प्रस्तुतचा विनंती-अर्ज सन्माननीय सदस्यांनी विधानपरिषदेस सादर केला. सदर विनंती-अर्ज त्याच दिवशी विनंती-अर्ज समितीकडे सुपूर्द करण्यात आला. (परिशिष्ट एक)

विनंती अर्जात उपस्थित करण्यात आलेल्या मुद्यांबाबत शासनाकडून आवश्यक ती माहिती मिळावी म्हणून उक्त विनंती अर्ज महसूल व वन विभाग (वने) व जलसंपदा विभागाकडे पाठविण्यात आला. या संबंधीची माहिती विभागाकडून दिनांक ६ व ७ जानेवारी, २०१७ व दिनांक २२ फेब्रुवारी, २०१८ रोजी प्राप्त झाली.

समितीने विनंती-अर्जाच्या संदर्भात विनंती अर्ज सादर करणाऱ्या मूळ विनंती अर्जदारांच्या तसेच विभागीय सचिव, जिल्हाधिकारी, यवतमाळ व अन्य अधिकाऱ्यांच्या दिनांक ७ जानेवारी, २०१७ व दिनांक २३ फेब्रुवारी, २०१८ रोजी साक्षी नोंदविल्या.

विनंती अर्जासंबंधी विभागाने पाठविलेली माहिती (परिशिष्ट दोन) तसेच साक्षीच्या वेळी समितीस मिळालेली अधिक माहिती याचा सर्वकष विचार करून समितीने अहवाल तयार केला व दिनांक २० मार्च, २०१८ रोजीच्या बैठकीत संमत केला.

विधान भवन :

मुंबई,

दिनांक २० मार्च, २०१८

माणिकराव ठाकरे,

उप सभापती, महाराष्ट्र विधानपरिषद तथा

समिती प्रमुख विनंती अर्ज समिती.

अहवाल

मी विधानपरिषद विनंती अर्ज समितीचा समिती प्रमुख, समितीच्या वतीने हा अहवाल सादर करीत आहे.

“ मौजा कुंभारकिन्ही/मांगकिन्ही, ता. दारव्हा, जि. यवतमाळ येथील शेतकऱ्यांना कुंभारकिन्ही प्रकल्प (१९९५) अंतर्गत संपादित शेतजमिनीचा वाढीव मोबदला मिळणेबाबत ” या विषयावरील विनंती अर्जाची सूचना सन्माननीय सदस्य अँड. राहमरी रूपनवर, वि.प.स. यांनी दिनांक १५ डिसेंबर, २०१६ रोजी दिली व दिनांक १७ डिसेंबर, २०१६ रोजी प्रस्तुतचा विनंती-अर्ज सन्माननीय सदस्यांनी विधानपरिषदेस सादर केला. सदर विनंती-अर्ज त्याच दिवशी विनंती-अर्ज समितीकडे सुपूर्द करण्यात आला (परिशिष्ट एक).

उक्त विनंती अर्जात नमूद केले आहे की, सदर विषय सन १९९५ मध्ये मौजा कुंभारकिन्ही या ठिकाणी शासनाने भू.स. प्र. १६/४७/९८-९९ मौजा कुंभारकिन्ही लघु पाटबंधारे प्रकल्पासाठी शेतकऱ्यांच्या जमिनी संपादित केल्या होत्या. परंतु संपादित शेतजमिनीचा मोबदला हा अत्यल्प मिळाल्याने शेतकऱ्यांच्या सदर मोबदल्या विरोधात मा. दिवाणी न्यायालय, दारव्हा येथे याचिका दाखल केली होती व मा. दिवाणी न्यायालय, दारव्हा यांनी दिनांक २९ जुलै १९९९ ला क्र.एल.ए.सी.क्र.२०२८/०४ नुसार वाढीव मोबदला देण्यासंदर्भात १४ सप्टेंबर २०१५ रोजी आदेश पारित केला, परंतु सदर न्यायालयाच्या निर्णयानुसार पाटबंधारे दारव्हा मोबदला अदा न करता न्यायालयाच्या निर्णयाविरोधात उच्च न्यायालयामध्ये धाव घेण्याचा विचार करीत आहे. शेतकऱ्यांच्या जमिनी गेल्याने हे सर्व शेतकरी भूमीहिन झालेले आहेत. त्यांची आर्थिक परिस्थिती फारच बिकट आहे. उच्च न्यायालयात लढण्यासाठी या शेतकऱ्यांजवळ कोणतीही आर्थिक किंवा मानसिक बळ शिल्लक राहिलेले नाही अश्या परिस्थितीत त्या शेतकऱ्यांजवळ आत्महत्येशिवाय कोणताही पर्याय उरलेला नाही. सबब, १६ ते १७ वर्षांपूर्वी लघु पाटबंधाऱ्यांसाठी संपादित केलेल्या जमिनीचा मोबदला अत्यल्प असल्याने संबंधित शेतकऱ्यांना न्याय मिळावा असे आमचे म्हणणे आहे.

तरी कृपया आपण सदर विषयात लक्ष घालून महाराष्ट्र विधानपरिषदेच्या विनंती-अर्ज समितीमार्फत आमच्यावरील झालेल्या अन्यायाचे निवारण करावे व आम्हास जमिनीचा वाढीव मोबदला मिळण्याबाबत सहकार्य करावे अशी विनंती उक्त अर्जात केलेली आहे.

समितीच्या दिनांक ७ जानेवारी, २०१७ रोजीच्या बैठकीच्या वेळी महसूल व बन (बने) व जलसंपदा विभागांनी पाठविलेल्या माहितीत (परिशिष्ट-दोन अ) नमूद केले आहे की, उपविभागीय

अधिकारी तथा भूसंपादन अधिकारी, दारव्हा यांनी जिल्हाधिकारी, यवतमाळ यांचे मार्फत सादर केलेल्या अहवालानुसार कार्यकारी अभियंता, लघु पाटबंधारे विभाग, पुसद यांचे अधिनस्त, दारव्हा यांच्या कार्यालयाचे भूसंपादन प्रकरण क्र. १६/४७/१९९८-९९ मौजा कुंभारकिन्ही येथील दिनांक २१ मार्च २००२ निवाड्यानुसार मौजा कुंभारकिन्ही येथील १३९.८१ हे. आर. जमिन संपादित करण्यात येऊन सर्व भूधारकांना मोबदल्याची रक्कम अदा करण्यात आली. निवाडा अमान्य असल्यामुळे बरेच भूधारकांनी भूसंपादन अधिनियम, १९८४ चे कलम १८ अंतर्गत दिवाणी न्यायालय येथे अपील दाखल केले. याच प्रकरणातील एक भूधारक श्री. प्रल्हाद भिका जाधव यांनी दाखल केलेले अपील प्रकरण दिवाणी न्यायाधिश वरिष्ठस्तर, दारव्हा यांनी एलएसी क्र. २०२८/२००४ मधील दिनांक १४ सप्टेंबर २०१५ च्या आदेशानुसार निकालात काढून भूधारकास रु. ४०,०००/ प्रति हेक्टर ऐकजी रु. १,५०,०००/- प्रति हेक्टर याप्रमाणे वाढीव मोबदला मंजूर केला. दिवाणी न्यायाधिश वरिष्ठस्तर, दारव्हा यांचे दिनांक १४ सप्टेंबर २०१५ च्या आदेशावर उच्च न्यायालयात अपील दाखल करावे किंवा कसे याबाबत उपविभागीय अधिकारी तथा भूसंपादन अधिकारी, दारव्हा यांनी दिनांक ३० नोव्हेंबर २०१५ चे पत्रानुसार विधी व न्याय विभाग, नागपूर यांचेकडून अभिप्राय मागविण्यात आले असता, विधी व न्याय विभागाकडून २० सप्टेंबर २०१६ ला अभिप्राय प्राप्त झाले आहेत, सदर अभिप्रायानुसार मा. दिवाणी न्यायालय, वरिष्ठस्तर, दारव्हा यांचे आदेश मान्य (Acquiesce) असल्याचे नमूद केले आहे. विधी व न्याय विभाग, नागपूर यांचे अभिप्राय झाल्यामुळे उपविभागीय अधिकारी तथा भूसंपादन अधिकारी, दारव्हा यांचे पत्र क्र. उविअ/शिरस्तेदार/कावि/१५७८/२०१६, दिनांक ३ ऑक्टोबर २०१६ अन्वये दिवाणी न्यायालय, वरिष्ठस्तर, दारव्हा यांचे दिनांक १४ सप्टेंबर २०१५ च्या आदेशानुसार न्यायालयात रक्कम जमा करण्याचे दिनांकापावेतो व्याजाची परिगणना करून वाढीव मोबदल्याचो रक्कम जमा करण्याबाबत संपादक संस्थेस कळविण्यात आले आहे. सदर एलएसी क्र. २०२८/२००४ मध्ये कार्यकारी अभियंता, लघुसिंचन विभाग, पुसद हे उत्तरवादी असल्यामुळे त्यांनी दिनांक १४ सप्टेंबर २०१५ च्या निर्णयावर विदर्भ पाटबंधारे विकास महामंडळातर्फे मा. उच्च न्यायालय, मुंबई यांच्या नागपूर खंडपीठात अपील (First Appeal Stamp No.१२३७७/२०१६ दाखल दिनांक २० जून २०१६) दाखल केले असून त्यावर कोणतेही आदेश नाहीत. प्रकरणात उपविभागीय अधिकारी तथा भूसंपदन अधिकारी, दारव्हा यांचे स्तरावरील कोणतीही कार्यवाही प्रलंबित नसून कार्यकारी अभियंता, लघु सिंचन विभाग, पुसद यांचे स्तरावर प्रलंबित आहे.

राज्यात सद्यस्थितीत मा. दिवाणी न्यायालयामध्ये कलम १८ खालील सुमारे ५०,००० दावे प्रलंबित आहेत. तसेच वरिष्ठ न्यायालयातील अपीलात दाखल प्रकरणामध्ये निर्णय लागण्यास खूपच कालावधी जात असल्याने भूसंपादन कायद्याच्या तरतुदीनुसार १५% व्याजाचा भार शासनास नाहक सोसावा लागतो. त्यामुळे भूसंपादन अधिनियम, १८९४ अंतर्गत मा. दिवाणी न्यायालयाच्या निर्णयाविरुद्ध वरिष्ठ न्यायालयात अपीलाबाबतच्या कार्यवाहीचे निकष शासनाने शासन निर्णय क्र. संकीर्ण-२०१४/प्र.क्र.४१/भाग-१/अ-४, दिनांक ३ नोव्हेंबर, २०१६ नुसार निश्चित केले आहेत. त्यानुसार दिवाणी न्यायालयाचे निर्णयाविरुद्ध अपिलात जाणेबाबत भूसंपादन संस्थेने विधी व न्याय विभागाच्या सल्ल्याचे कार्यवाही करणे अभिप्रेत आहे. प्रस्तुत प्रकरणी विधी व न्याय विभागाने मा. दिवाणी न्यायालय, वरिष्ठस्तर दारव्हा यांचे आदेश मान्य करण्याबाबत कळविल्यानंतरही कार्यकारी अभियंता, लधुसिंचन विभाग, पुसद यांनी अपील दाखल केल्याचे दिसून येते,

समितीने सदर विनंती अर्जाबाबत दिनांक ७ जानेवारी, २०१७ रोजी प्रधान सचिव, महसूल व वन (वने) व जलसंपदा विभागाची साक्ष घेतली. सदर साक्षीच्या वेळी मौजा कुंभारकिन्ही/मांगकिन्ही, ता. दारव्हा, जि. यवतमाळ येथील शेतकऱ्यांना कुंभारकिन्ही प्रकल्प (१९९५) अंतर्गत संपादित शेतजमिनीचा वाढीव मोबदला मिळणेबाबत विनंती केली आहे. याबाबतची लेखी तक्रार शासनाकडे आणि समितीकडे सुद्धा आलेली आहे. यासंदर्भात नेमके काय झाले आहे याबाबत समितीने विचारणा केली असता प्रधान सचिव महसूल व वन (वने) यांनी नमूद केले की; “भूसंपादन कायदा १८९४ हा भूसंपादन कायदा अस्तित्वात होता व याच प्रकल्पाची संपादित केलेली जमिन त्या कायद्यामधील तरतुदीनुसार संपादित केलेली आहे. यामधील कलम ४ अन्वये प्राथमिक अधिसूचना निघते व त्यानंतर कलम ६ अन्वये अंतिम अधिसूचना प्रसिद्ध केली जाते आणि त्यानंतर कलम ११ अनुसार निवाडा घोषित केला जातो. निवाड्यानुसार शासन शेतकऱ्यांना भूसंपादनाची रक्कम अदा करते. शेतकऱ्यांना जर ही रक्कम मान्य नसेल तर संबंधित शेतकरी अंडर प्रोटेस्ट जिल्हाधिकारी यांच्याकडे अर्ज करतात आणि त्यानंतर जिल्हाधिकारी कार्यालयाकडून कलम १८ अन्वये दिवाणी न्यायालयामध्ये दावा दाखल केला जातो. अशी प्रकरणे शासन जास्तीत जास्त प्रमाणात सामोपचाराने मिटवितात. अपीलामध्ये प्रकरणे कमीत कमी प्रमाणात जावे कारण अपीलामध्ये खूप विलंब लागतो आणि व्याजाचा भार सुद्धा शासनावर येतो याची शासनास पूर्ण जाणीव आहे. तथापि, नवीन शासन निर्णय येण्यापूर्वीच या अपिलाची प्रक्रिया दिनांक ४ फेब्रुवारी, २०१६ रोजी पूर्ण झाली आहे. शेतकरी आणि शासनाचे प्रतिनिधी यांचा समझोता झाला आणि त्या

समझोत्यानंतर एकमत झाले तर मग पुन्हा लोक अदालत मध्ये जाण्याची गरज नाही. या प्रकल्पासाठीच्या जमिनीचे अवॉर्ड सन १९९८-९९ मध्ये झाले आहेत. सन २००२ मध्ये ते रितसर घोषित केले आहेत. या प्रकल्पासाठी एकूण १३९ हेक्टर जमीन संपादित करण्यात आली आहे. सदर जमिनीचे अवॉर्ड २००२ मध्ये घोषित करून भूसंपादनाची एकूण रक्कम रुपये २,६०,७१,२४०/- निश्चित करण्यात येऊन ती सर्व शेतकऱ्यांना वाटप करण्यात आली आहे. यावर विभागीय सचिवांनी पुढील बैठकीत सविस्तर माहिती सादर करू असे आश्वासीत केले. याबाबत समितीने सुचविले की, विनंती अर्ज समितीमध्ये जोपर्यंत निर्णय होत नाही तोपर्यंत विभागाने कोणत्याही न्यायालयात जाऊ नये व याप्रकरणाचे गांभीर्य जरूर लक्षात घ्यावे तसेच सदर प्रकरण फार गंभीर असल्यामुळे समितीनेही ते गांभीर्याने घेतले आहे.

समितीच्या दिनांक २३ फेब्रुवारी २०१८ रोजीच्या बैठकीच्या वेळी मंहसूल व वन (वने) विभागाने पाठविलेल्या माहितीत (परिशिष्ट-दोन ब) मध्ये 'नमूद केले आहे की, कुंभारकिन्ही प्रकल्पाची वित्तीय मंजूर प्रशासकीय मान्यता किंमत ३८.२३ कोटी असून तृतीय सु.प्र.मा. प्रस्ताव (रु.११८.३० कोटी) मान्यतेसाठी सादर झाला आहे. प्रकल्पावर १/२०१८ अखेर बांधकामासाठी रु.३३.३१ कोटी खर्च झाला आहे. उर्वरीत तरतुद रु. ८४.९९ कोटी भूसंपादनासाठी प्रस्तावित असून त्यापैकी भुसंपादनावर रु. ५४.५६ कोटी खर्च झाला आहे.

कुंभारकिन्ही लघु प्रकल्पाकरिता भुसं.मा.क्र. १६/४७/९८-९९, मौ. कुंभारकिन्ही व इतर प्रकरणा अंतर्गत शेतकऱ्यांच्या जमिनी संपादित करण्यात आल्या होत्या. परंतु संपादित जमिनीचा मोबदला हा अत्यल्प मिळालेला असल्याने शेतकऱ्यांतरफे दिवाणी न्यायालयात याचिका दाखल करण्यात आल्या होत्या. मा. दिवाणी न्यायालय, दारक्हा यांनी LAC No २०२८/०४ मध्ये दिनांक १४ सप्टेंबर २०१५ रोजी निकाल देऊन वाढीव मोबदला देण्यासंदर्भात आदेश देण्यात आले. परंतु, मा. दिवाणी न्यायालयाने दिलेल्या निर्णयात फळझाडांबाबत दिलेली अवास्तव वाढ याकरीता सदर प्रकरणात विपावि महामंडळातर्फे उच्च न्यायालय, नागपूर येथे अपील दाखल करण्यात आले आहे. भु.सं.मा.क्र.१६/४७/९८-९९ मौजा कुंभारकिन्ही मधील निवाड्यात जमिनीचा कमाल दर रुपये ४१,७०० व किमान दर रुपये ३८,००० तसेच संत्रा झाडाकरिता कमाल दर रुपये १,६८६ व किमान दर रुपये ५८ असा दिला आहे.

दिवाणी न्यायालयाने कुंभारकिन्ही लघु प्रकल्पाकरिता मौजे कुंभारकिन्ही व मांगकिन्ही येथील संपादित कोरडवाहू जमिनीला हेक्टरी रुपये ७०,०००/- ते १,००,०००/- दर दिला आहे व

ओलीताच्या जमिनीस हेक्टरी रुपये १,५०,०००/- व संत्रा झाडास कमाल रुपये ३५००/- दर व किमान दर रुपये ५०० दिला आहे. हेक्टरी १,५०,०००/- जमिनीचा दर व संत्रा झाडांस मूळ मुल्याकंनाच्या दुपटीपेक्षा जास्त दर दिलेल्या ८८ प्रकरणांपैकी २ प्रकरणी शासनातर्फे व ७६ प्रकरणी विपावि महामंडळातर्फे उच्च न्यायालयात अपील दाखल करण्यात आली असून १० प्रकरणी अपीलाबाबत कार्यवाही सुरु आहे.

अ.क्र.	प्रकरणांची सद्यःस्थिती	संख्या	रक्कम
१	दिवाणी न्यायालयाने निर्णय दिलेली ओलिताच्या जमिनीची प्रकरणे.	८८	६२०२.९२
२	मा.उच्च न्यायालयात अपील दाखल झालेली प्रकरणे	७८	४७९१.३४
३	अपील दाखल प्रकरणी रक्कम भरलेली प्रकरणे	४९	३६९३.४७
४	अपील दाखल प्रकरणी रक्कम भरावयाची प्रकरणे	२९	१०९७.८७
५	Witheld Amt. असलेली प्रकरणे (अ.क्र. ३ पैकी)	४	८८३.३२
६	अपीलाबाबतचा निर्णय करावयाची प्रकरणे	१०	५२८.२६

कूंभारकिन्ही प्रकल्पाकरिता भूसंपादन प्रकरणात कलम १८ व २८ अंतर्गत देय रकमेसंदर्भात संबंधीत भूधारकांचीप्रकरणे तडजोडीने निकाली काढावीत त्यानंतर बैठक पुन्हा घेण्याबाबत ठरविण्यात आले. त्याअनुषंगाने दिनांक २१ मार्च २०१७ रोजी दारव्हा येथे श्री. रा. घ. बघमार, कार्यकारी अभियंता, लघु पाटबंधारे विभाग, पुसद यांचे अध्यक्षतेखाली संबंधीत कास्तकारं समवेत बैठक आयोजित करून चर्चा करण्यात आली. चर्चमध्ये महसूल व वन विभागाचे दिनांक ३ नोव्हेंबर २०१६ व दिनांक २३ फेब्रुवारी २०१७ च्या शासन निर्णयानुसार कलम ४ च्या दिनांकास असलेली रेडी रेकनर दराच्या चार पटीपर्यंत वाढीव दराने जमिनीचा मोबदला स्विकारण्याबाबत भूधारकांना विनंती करण्यात आली. परंतु जमिनीचा रेडी रेकनरचा दर अत्यल्प आहे व झाडांच्या वाढीव मोबदल्याबाबत सदर निर्णयामध्ये काहीही देऊ केलेले (Not offered) नसल्यामुळे भूधारकांनी विनंती नाकारून मा. दिवाणी न्यायालयाच्या आदेशानुसार वाढीव मोबदला देण्याबाबत आग्रही भुमिका घेतली व तसे निवेदन सादर केले.

शासन निर्णयामध्ये झाडांच्या वाढीव मोबदल्याबाबत स्पष्ट उल्लेख नसल्यामुळे व भूधारकांची दिवाणी न्यायालयाच्या आदेशानुसार वाढीव मोबदला देण्याबाबत आग्रही भुमिका असल्यामुळे तडजोड करणे शक्य झाले नाही. दरम्यान विपावि महामंडळातर्फे अपील करण्यात आलेल्या ७६

पैकी मौजे कुंभारकिन्ही येथील २ प्रकरणी (FA ५२०/०५ प्रकाश व FA ४४६/०५ शामराव) आणि भुधारकातके दाखल करण्यात आलेल्या एका प्रकरणी (FA ४५७/०६ धनराज) मा. उच्च न्यायालयाने दिनांक २७ जुलै २०१७ व ०८ नोव्हेंबर २०१७ च्या आदेशान्वये जमिनीसाठी हेक्टरी रु. १,५०,०००/- व संत्रा झाडांसाठी कमाल रुपये ३५००/- दर मंजूर केला आहे. मा. उच्च न्यायालयाने निर्णय दिलेल्या ३ प्रकरणी विपावि महामंडळाच्या अभिप्रायाची कार्यवाही सुरु असून त्यावरील महामंडळाच्या निर्णयानुसार उर्वरित प्रकरणी कार्यवाही करण्यात येईल.

समितीने मौजे कुंभारकिन्ही, मांगकिन्ही ता, दाराळा जि. यवतमाळ येथील शेतकऱ्यांना संपादित शेत जमिनीचा वाढीव मोबदला मिळण्याबाबत कशापद्धतीने देता येईल याटृष्टीने जलसंपदा विभागाला सूचना करण्यात आल्या. प्रकरणे सिंचन महामंडळाच्या अंतर्गत सोडवावी अशा सूचना देऊन न्यायालयाच्या अंतिम निर्णयानुसार वाढीव मोबदला देण्याबाबत विभागाचा स्पष्टपणा अपेक्षित आहे. याविषयाबाबत शासनाची भूमिका काय आहे व लवकरात लवकर विषयाच्या अंतिम निर्णयांपर्यंत आले पाहीजे. विभागाचे काय मत आहे याबाबत शासनाने मत व्यक्त करावे. वन विभागाने वाढीव मोबदला मिळण्याकरिता कलम १८ अन्वये शेतकऱ्यांनी दिवाणी न्यायलयात क्र. २०२८/२००४ दावा दाखल केला आहे. सर्वोच्च न्यायालयाच्या काही निर्देशानुसार मूळ अँवार्ड हा ४.५ कोटी रुपयांच्या आस पास होता. परंतु दिवाणी न्यायालयाने ६२ कोटी रुपयांचा अँवार्ड दिला आहे. संबंधित प्रकरणात उच्च न्यायालयाने तीन प्रकरणात शेतकऱ्यांच्या बाजुने निर्णय दिला आहे. त्यावर लोगल सेलने सर्वोच्च न्यायालयाच्या काही निर्देशनाचा उल्लेख करून पुढा सर्वोच्च न्यायलयात अपिल दाखल करण्यास सांगितले आहे. मौजे कुंभारकिन्ही रुपये २ कोटी ६० लाख आणि मौजे मांगकिन्ही १ कोटी ७५ लाख असा एकूण चार कोटी ३५ लाख रुपयांचा अँवार्ड होता. अनुक्रमे २१ मार्च २००२ व ३० एप्रिल २००१ ला एसएलएओ यांनी दिलेला होता त्याप्रमाणे व्हीआयडीसीने पैसा जमा केलेला आहे. समितीने दिलेल्या निर्देशानुसार कार्यकारी अभियंता यांनी दिनांक २१ मार्च २०१७ रोजी दारव्हा येथे बैठक घेतली जरी हे प्रकरण न्यायालयात असेले तरी शेतकऱ्यांना भूसंपादनाचा मोबदला चार पट पर्यंत देऊ शकतो रेडी रेकनर प्रमाणे २० हजार रुपये प्रति हेक्टर किंमत आहे त्याच्या चार पट किंमत देता येईल या प्रस्तावास शेतकऱ्यांनी मान्यता दिली तर व्हीआयडीसीसमोर चार पट किंमतं देता येईल. शिवाय एसएलएओ यांनी फळझाडांच्या बाबत ओरिजनल अँवार्ड दिलेले आहे त्याच शेतकऱ्यांची संमती असेल तर व्हीआयडीसीच्या गव्हर्निंग कॉन्सिलसमोर हा विषय आणून त्यातून मार्ग निघू शकेल अशी भूमिका मांडण्यात आली होती परंतु शेतकऱ्यांची संमती मिळू शकली नाही त्यामुळे कोर्ट केसेस होऊ लागल्या आहेत.

विधि व न्याय विभागाने दिलेला निर्णय किंवा शिफारंस व्हीआयडीसीने ऐकली नाही. त्यांनी स्वतःच्या अधिकारात गठीत केलेल्या लिगल पॅनलच्या सल्ल्याच्या आधारे शेतकऱ्यांच्या विरोधात उच्च न्यायालयात अपिल दाखल केले असे दिसून येते. विर्दभातील शेतकऱ्यांच्या विरोधात प्रशासन न्यायालयात जाऊन अडवणूकीचे काम करीत आहे. ज्या अधिकाऱ्यांनी विधि व न्याय विभागाच्या पुढे न जाण्याच्या आणि दिवाणी न्यायालयाने दिलेला निर्णय अंमलात आणन्याचा सल्ला पाळला नाही न्यायालयात जाऊन प्रकरण प्रलंबित ठेवल्यामुळे विलंब लागला. अशा अधिकाऱ्यांवर कारबाई करणे आवश्यक आहे. तसेच उच्च न्यायालयाची जी अपिले आहेत ती ताबडतोब बिनशर्त मागे घेतली पाहिजे त्यामुळे सर्व पूर्ण ८८ प्रकरणात दिवाणी न्यायालयाचा निकाल अंमलात आणण्याचे काम ठराविक कालावधीमध्ये करता येईल.

अभिप्राय व शिफारशी :-

कार्यकारी अभियंता, लघु पाटबंधारे विभाग, पुसद, जि. यवतमाळ यांचे अधिनस्त कुंभारकिन्ही प्रकल्प, तालुका दारव्हाच्या बुडीत क्षेत्राकरिता उप विभागीय अधिकारी तथा भूसंपादन अधिकारी, दारव्हा यांच्या कार्यालयाचे भूसंपादन प्रकरण क्र.१६/४७९/१९९८-९९ मौजा कुंभारकिन्ही येथील दिनांक २१-३-२००२ चे निवाड्यानुसार मौजा कुंभारकिन्ही येथील १३९.८१ हे. आर. जमीन संपादित करण्यात येऊन सर्व भूधारकांना मोबदल्याची रक्कम अदा करण्यात आली. निवाडा अमान्य असल्यामुळे बरेच भूधारकांनी भूसंपादन अधिनियम, १८९४ चे कलम १८ अंतर्गत दिवाणी न्यायालय येथे अपील दाखल केले. दिवाणी न्यायाधीश वरिष्ठस्तर, दारव्हा यांनी भूधारकास रु. ४०,०००/- प्रति हेक्टर ऐवजी रुपये १,५०,०००/- प्रति हेक्टर या प्रमाणे वाढीब मोबदला मंजूर केला. दिवाणी न्यायालय यांच्या आदेशावर मा. उच्च न्यायालयात अपील दाखल करावे किंवा कसे याबाबत उपविभागीय अधिकारी तथा भूसंपादन अधिकारी, दारव्हा यांनी विधि व न्याय विभागाचे अभिप्राय मागविले असता विधि व न्याय विभागाकडून दिनांक २० सप्टेंबर २०१६ ला अभिप्राय प्राप्त झाले. सदर अभिप्रायानुसार मा. दिवाणी न्यायालय यांचे आदेश मान्य असल्याचे नमूद केले आहे. दिवाणी न्यायालयाच्या आदेशानुसार न्यायालयात रक्कम जमा करण्याचे दिनांकापावेतो व्याजाची परिणामना करून वाढीब मोबदल्याची रक्कम जमा करण्याबाबत संपादक संस्थेस कळविण्यात आले होते. तथापि, संपादक संस्थेने काही प्रकरणी मा. उच्च न्यायालयात अपील दाखल केले आहे. विधि व न्याय विभागाने मा. दिवाणी न्यायालय, वरिष्ठस्तर दारव्हा यांचे आदेश मान्य करण्याबाबत कळविल्यानंतरही लघुसिंचन विभाग, पुसद यांनी मा. उच्च न्यायालयात अपील दाखल केले.

भूसंपादन कायदा १८९४ च्या कलम १८ अन्वये दिवाणी न्यायालयामध्ये दावा दाखल केला जातो. अशी दावा दाखल केलेली ४०१ प्रकरणे असून त्यामधील २९८ प्रकरणी निर्णय झालेला आहे आणि १०३ प्रकरणे निर्णयासाठी प्रलंबित असल्याचे विभागीय सचिवांच्या साक्षीच्या वेळी समितीस सांगण्यात आले. विदर्भ सिंचन विकास महामंडळाच्या माध्यमातून समझोता करून विषय संपला तर वरच्या न्यायालयात जाण्याची गरज नाही. या स्तरावर हा विषय संपविण्यामध्ये कोणत्या अडचणी आहेत याबाबत समितीने विचारणा केली असता विभागीय सचिवांनी नमूद केले की, शासनाचीही तीच भूमिका आहे. अशी प्रकरणे आपण जास्तीत जास्त समझोत्याने मिटवावीत कारण अपिलामध्ये खूप विलंब लागतो. आणि व्याजाचा भारही शासनावर येतो. तथापि, अपीलाची प्रक्रिया दिनांक ४ फेब्रुवारी, २०१६ रोजी पूर्ण झाली आहे.

सदरचा विषय समझोत्यातून संपविला पाहिजे समझोत्यातून ठरलेली रक्कम दोन्ही पक्षकारांना मान्य नसेल तर विभागाने पुढचे पाऊल उचलावे. तथापि, समझोत्याच्या माध्यमातून जी एक संधी आहे ती त्यांना उपलब्ध करून दिली पाहिजे असे समितीचे स्पष्ट मत आहे. सुप्रिम कोर्टाचा एक निर्णय असा आहे की ज्या शेतकऱ्यांची जमिन घेता त्यास बाजार भावाप्रमाणे मूल्य दिले पाहिजे. त्या पद्धतीने विभाग कार्यवाही का करीत नाही हे समितीला समजू शकलेले नाही. शेतकऱ्यांना वारंवार यासाठी कोर्टात जावे लागते आणि अनेक वर्षापर्यंत त्या केसेस प्रलंबित राहतात परिणामी शेतकऱ्यांचे अतोनात नुकसान होते. एक तर त्यांची जमिन जाते आणि त्याना पैसाही दिला जात नाही. भूधारक असताना ते भूमिहीन होतात हे चित्र फार विदारक आहे.

विभागीय साक्षीच्या वेळी समितीला सांगण्यात आले की. सन १८९४ चा जो भूसंपादन कायदा आहे त्यामध्ये सन २०१३ मध्ये बदल झालेला आहे आणि समितीने मागणी कैल्यानुसार रेडीरेकनर प्रमाणे वळव्युएशन करण्याची तरतूद त्या कायद्यामध्ये करण्यात आली आहे. परंतु, हे प्रकरण जुने आहे व त्यास जुना कायदा लागू आहे. यावर समितीने स्पष्ट केले की, या प्रकल्पामध्ये ज्या जमिनी गेल्या आहेत त्या शेतकऱ्यांना वेळेत त्यांचा मोबदला मिळाला पाहिजे होता. आता जर आपण हे जुने प्रकरण आहे, मागच्या कायद्याच्या आधाराने त्यास न्याय मिळू शकत नाही असे म्हणत बसलो तर सदर प्रकरण मिटणार नाही म्हणून आता आपण त्यामध्ये तडजोडीचे काही तंत्र काढले पाहिजे व तो विषय संपविला पाहिजे. ज्या शेतकऱ्यांना २०-२५ वर्षे झाली तरी त्यांना न्याय मिळाला नाही तर त्यांच्यासाठी सकारात्मक भूमिका शासनाने घेतली पाहिजे. याबाबत विभागाचे मत असे आहे की, शासनाने या संदर्भात एक चौकटू आखून दिलेली असून त्या चौकटी प्रमाणे किती रक्कम येते ती काढून स्थानिक अधिकारी शेतकऱ्यांबरोबर बैठक घेतील. त्या बैठकीमध्ये

शेतक-यांना निर्णय मान्य झाला तर तडजोड कुठल्या स्तरावर करावयाची एवढाच मुद्दा शिल्लक राहील. याबाबत समितीने निर्देशित केले की, विभागाने सांगितलेली बाबसुद्धा तपासण्यात याची परंतु यापूर्वी अशा प्रकारचे जे निर्णय झाले होते किंवा या प्रकरणी न्यायालयाने जो निर्णय दिलेला आहे त्या पद्धतीने मोबदला देण्यात आला असून तो सुद्धा आधार यामध्ये घेतला जावा. या विषयी दोन्ही बाजूकडून मान्यता झाल्यानंतर न्यायालयात जायचे नाही अशा प्रकारचा निर्णय सचिव स्तरावर घ्यावा असे समितीचे मत आहे.

मूळ विनंती अर्जदार शेतक-यांनी साक्षीच्या वेळी आपले मत व्यक्त करताना नमूद केले की, “कुंभारकिंही प्रकल्प सन १९९५-९६ मध्ये सुरु झाला त्यावेळी शासनाने जमिन संपादित केली. जमिन संपादन करताना आम्हाला शासनाने मोठ-मोठी आश्वासने दिली होती. शेतक-यांच्या मुलांना नोकरी देवू असेही आश्वासन दिले होते. तसेच आम्हाला अतिशय कमी प्रमाणात जमिनीचा मोबदला दिला. आमचे जगण्याचे मुख्य साधन जमिन असून सदर जमिन संपादित करून आम्हाला रुपये ३८,०००/- प्रती हेक्टर म्हणजेच ८ हजार रुपये प्रती एकर असा भाव देण्यात आला. सदर रकमेत आमचे घर होवू शकले नाही शेती झाली नाही. तेव्हापासून मांगिकिंही आणि कुंभारकिंही येथील सर्व कास्तकारांना आपआपल्या मुलामुलीचे शिक्षण, लाग तसेच राहण्याची सोय या सर्व गोष्टीपासून वंचित रहावे लागले. सन २००० पासून २००६ पर्यंत काही कास्तकार जे आर्थिक दृष्ट्या सक्षम आहेत त्यांनी कोर्टात जावून आपआपल्या केसेस फायनल केल्या आहेत. सन २००६ मध्ये न्यायालयाने संपादित केलेल्या जमिनीसाठी प्रति हेक्टर दिड लाख रुपये मोबदला देण्याचा निर्णय घेतला. त्यानुसार कास्तकारांना त्यांच्या जमिनीचा मोबदला मिळाला. परंतु, ज्या कास्तकारांकडे पैसे नाहीत त्यांना कोर्टात जाण्यासाठी विलंब लागला. न्यायालयाने दिलेल्या निर्णयानंतर आता जलसंपदा विभाग अपीलामध्ये जाण्याचा निर्णय घेत आहे. सध्याच्या परिस्थितीत आमच्या कुटुंबासाठी आम्ही काहीही करू शकत नाही. आता जलसंपदा विभाग अपीलात जात असल्यामुळे आम्हा सर्व कास्तकारांचे कुटुंब आमच्याच धरणात जलसमाधी घेतल्याशिवाय राहणार नाही. यासंबंधी आम्ही त्यांना अनेक निवेदने आणि पत्रे दिलेली आहेत.”

सदर प्रकरणाचा निवाडा दिनांक ३१ मार्च २००३ रोजी जाहिर करण्यात आला. त्याचे क्षेत्र १३९.८१ हे. आर. इतके आहे. वाढीच मोबदला मिळण्याकरीता कलाम १८ अन्वये शेतक-यांनी दिवाणी न्यायलायात दावा सन २००४ साली दाखल केला. दिवाणी न्यायालयाने शेतक-यांना वाढीच मोबदला दिला. दिवाणी न्यायालयाने शेतक-यांच्या बाजूने निर्णय दिला. त्या निर्णयाच्या विरोधात अपीलात जायचे किंवा कसे याबाबत विधी व न्याय विभागाकडे सल्ला मागण्यात आला. विधी व

न्याय विभागाने अपीलात जाण्याची गरज नाही. शेतकऱ्यांचा मोबदला दिला पाहिजे असा सल्ला दिला. त्याप्रमाणे भूसंपादन अधिकारी यांनी विदर्भ पाटबंधारे विकास महामंडळ याचेंकडे मागणी केली. तथापि, विदर्भ पाटबंधारे विकास महामंडळाने त्यांच्या कार्यालयातील कायदेविषयक सल्ला देणाऱ्या विधी तजांचा सल्ला घेतला. दिवाणी न्यायालयाने ६८ कोटी रुपयांचा ऑवार्ड दिला. जिमिन आणि झाडास दिलेला दर जास्त आहे असे महामंडळाच्या कायदेविषयक सल्ला देणाऱ्या सल्लागारांना वाटले म्हणून त्यांनी उच्च न्यायालयात अपील दाखल केले. उच्च न्यायालयात तीन प्रकरणांत शेतकऱ्यांच्या बाजुने निर्णय दिला आहे. त्यावर मा. उच्च न्यायालयात अपील दाखल करण्यास सांगितले आहे.

दिवाणी न्यायालयाने निर्णय दिल्यानंतर त्यावर विधी व न्याय विभागाचा सल्ला घेण्यात आला. विधी व न्याय विभागाने अपीलात न जाण्याचा आणि शेतकऱ्यांना वाढीव मोबदला देण्यास हरकत नाही अशा प्रकराची भूमिका घेतली. शेतकऱ्यांच्या बाजुने निकाल लागलेला असताना त्या निर्णयाच्या विरोधात विभाग अपिलात जात आहे आणि त्याचा निकाल लागेपर्यंत अनेक वर्ष जातील. यामध्ये शेतकरी त्रस्त होत आहे. शेतकऱ्यांना त्यांच्या जुजबी हक्क मिळावा ऐवढीच समितीची इच्छा आहे. शेतकऱ्यांच्या हिताची गोष्ट नियमामध्ये कशी बसविता येईल असा प्रयत्न शासनाकडून झाला पाहिजे. अपीलात जाणे त्यानंतर सर्वोच्च न्यायालयात जाणे यामध्ये वेळ व पैसा वाया जातो. एखाद्या प्रकरणी शेतकरी न्यायालयात जातो हे समिती समजू शकते पण, विभागाच शेतकऱ्याच्या विरोधात न्यायालयात जात असेल तर शेतकऱ्यांना न्याय देणार कोण याबाबत समिती अत्यंत संवेदनशील असून शेतकऱ्यांना न्याय देण्याची भूमिका विभागाने घ्यावी असे समितीस प्रकर्षने वाटते.

दिवाणी न्यायालयाने शेतकऱ्यांच्या बाजूने निर्णय दिला त्यानंतर विधी व न्याय विभागाकडे सल्ला मार्गितल्या नंतर त्याच्याकडूनही सकारात्मक निर्णय आला. असे असताना फक्त न्यायालयाच्या निर्णयाची अंमलबजावणी करणे इथे विषय संपत होता. तथापि, तसे झालेले दिसत नाही.

दिवाणी न्यायालयाने सदर प्रकरणी शेतकऱ्यांच्या बाजूने निर्णय दिलेला आहे, न्यायालय सुद्धा निर्णय देताना सर्व बाजूंनी विचार करूनच निर्णय देते. इथे चुकीच्या सल्ल्यामुळे शेतकरी त्रस्त झाले आहेत. मंडळालासुद्धा आपल्या स्तरावरून, राज्य स्तरावरील अधिकाऱ्यांना सुद्धा विलंब झाला आहे. त्यामुळे त्याच्याकडून सुद्धा ती रक्कम त्या प्रमाणात वसूल केली पाहिजे. कार्यवाही करताना दोन्ही बाजू विचारात घेतल्या पाहिजे. मंडळाच्या सल्लागाराने शेतकऱ्यांना पैसे मिळू नये म्हणून ही जाणून बुजून केलेली कार्यवाही आहे असे समितीचे मत झाले आहे. मोबदला मिळण्यास विलंब

लागल्याने अनेक शेतकरी त्रस्त झाले आहेत. त्याभागात काही शेतक-यांनी आत्महत्याही केल्या आहेत. हा दोष कोणावर येतो? विभागाचे मत आहे की ८० हजार रूपये शेतक-यांनी घेतले पाहीजे त्यांना ती रक्कम ही दिलेली आहे. तसे पहाता ८० हजार रूपयात शेतीचा एक तरी तुकडा मिळतो काय? त्या शेतीसाठी ८० हजार रूपये विभाग देत असेल तर शेतक-यांवरती हा किंती मोठा अन्याय आहे. अशा वेळी शेतक-यांनी न्यायासाठी कुठे जायचे? आपण म्हणू त्या किंमतीला जमिन घेवू असा अधिकार मंडळाला नाही. शेतकरी उच्च न्यायालय, सर्वोच्च न्यायालय इथर्पर्यंत वकीलाची फीस विचारात घेता टिकणार आहेत काय? शेतक-यांनी त्यांची जमिन प्रकल्पासाठी द्यायची व त्याचा योग्य मोबदला शासनाने न देता त्यांचे विरुद्ध न्यायालयात, उच्च न्यायालयात अपील दाखल करून शेतक-यांना न्यायालयात फेन्या मारावयास लावायच्या हे त्यांच्या जखमेवर मीठ चोळल्यासारखे आहे. हे सर्व अतिशय अमानवीय आहे त्यामुळे याबाबत समिती खेद व्यक्त करते. विभागाने आता तरी अधिक वेळ न दवडता मानवतेच्या दृष्टीकोनातून विचार करून दिवाणी न्यायलयाने दिलेल्या आदेशाप्रमाणे शेतक-यांना मावेजा देऊन जमिनीच्या आजच्या बाजारभावाप्रमाणे वाढीव मोबदला त्वरीत वितरीत करावा व केलेल्या कार्यवाहीची माहिती समितीला तीन महिन्यांच्या आत पाठवावी. अशी समितीची आग्रहाची शिफारस आहे.

विधी व न्याय विभागाचा कायदेशीर सल्ला मागीतल्यानंतर कार्यकारी अभियंता, लघू सिंचन विभाग, पूसद यांनी स्वतःच्या अधिकारात अपील कसे केले हा मूळ प्रश्न आहे. जर अपील करायचे होते तर कायदेशीर सल्ला कशासाठी मागितला? विधी व न्याय विभागाने सल्ला दिल्यानंतर अन्य विभागाच्या सल्ल्याची काय आवश्यकता होती. एकीकडे कायदेशीर सल्ला मागण्याची प्रक्रिया करण्यात येते तर दुसरीकडे अपील दाखल करण्याचे काम केले गेले हे सर्व चुकीचे आहे असे समितीचे स्पष्ट मत आहे याबाबत समिती आपली तीव्र नापसंती व्यक्त करते. एकंदरीत संबंधीत अधिकाऱ्यांनी शेतक-यांना वेठीस धरण्याची भूमिका घेतली असल्याचे दिसून येते व ज्या अधिकाऱ्यांनी या प्रकरणी चूक केली आहे त्यांच्यावर शासनाने जबाबदारी निश्चित करावी व त्यांच्यावर कडक कारवाई करण्यात यावी अशी समितीची शिफारस आहे. याबाबत केलेल्या कार्यवाहीची माहिती समितीला तीन महिन्यांच्या आत पाठविव्यात यावी.

परिशिष्ट एक
मूळ विनंती अर्ज

राजस्थान संकायपत्र

वि. प. स.

महाराष्ट्र विद्यालय

प्रति :

मा. संभागपती,
महाराष्ट्र विधानसभा प्रिवेट
महाराष्ट्र विधानसभा कांडळ राज्यवालतय,
विधान नगर, मुंदई-४०० ०३२.

विषय : भौजा कुंभारकिन्ही / मांगविक्षी ता. दारदा, जि. यवतमाळ येशील शेतकऱ्यांना
कुंभारकिन्ही प्रकल्प (१९९५) अंतर्गत संपादित शेत जमिनीचा वाढीत मोबदला
मिळवण्यावत.

मा. महोदय,

उपरोक्त विषयाब्ये सविनय विनंती करण्यात येते कि, सन १९९५ मध्ये मौजा कुंभारकिन्ही ना उक्तकाणी
शासनाने भु.स.प्र. १६/८७९८-९९ मौजा कुंभारकिन्ही अंतर्गत कुंभारकिन्ही लघु पाठवंशारे प्रकल्पासाठी
शेतकऱ्यांच्या अंतर्गत संपादित केल्या होत्या. परंतु संपादित शेतजमिनीचा मोबदला हा अत्यरत्य निकाळातील
शेतकऱ्यांच्या उद्योगावरूपात विरोधापात गा. दिवांगी न्यायालय दारद्या येथे याचिका दाखल केली व आ. इंद्यांगी
न्यायालय दारद्या यांनी दिनांक २९/०७/१९९३ ला क्र. एल.ए.सी. क्र. २०२८/०४ नुसार वाढीत मोबदला
देण्यासाठेसाठे दिनांक १४/०३/२०२५ला आदेश पारित केला व सदर न्यायालयाच्या जमिनी प्रकल्पासाठेये नक्काश
जावळ जावळ १५-१७ अर्वे होत असतांना फार विलंबाने त्यांना शेतकी मोबदला मिळत आहे. परं तु अल्फो द्याद
ही आह की सदर न्यायालयाच्या निर्णयानुसार पाठवंशारे विभाग दारद्या यांनी मोबदला अदा न करता है पाठवंशारे
प्रशासन न्यायालयाच्या निर्णयाविरोधात उच्च न्यायालयामध्ये घाव घेण्याचा विचार करीत आहे. गेल्या १६-१७
वारोपासुन या शेतकऱ्यांच्या जमिनी गेलेने हे सर्व शेतकरी भुमीहीन झाले आहे. त्यांची आर्थिक पारंपरांसाठी ही
फारख विकट आहे. वानतार जर पाठवंशारे प्रशासन उच्च न्यायालयामध्ये गेले तर त्या विरुद्ध उच्च न्यायालयात
लडण्यासाठी या शेतकऱ्यांजवळ कोणतोही आर्थिक चिन्हा मानसिक घेळ शिल्डकं राहात नाही अशा परिस्थितीत
शर्तकात्तेसिद्ध. आ. शेतकऱ्यांच्यांहे कोणतोही फर्माव शिल्डकं राहिलेला नाही.

मी अल्फोस विनंती करतो की. यवतमाळ जिल्हा हा आत्महत्याप्रसर जिल्हा महाराष्ट्र आहे य
याप्रकल्पासाठे गुढ्या शेतकऱ्यांच्या आत्महत्या होऊ शकतात. म्हणून आपण खवत: जातीने लक्ष धालून शेतकरी
वांधयांना न्याय देण्यासाठी सदर प्रकल्प विनंती अर्ज रामितीकडे आमल्या शिफारशीसह पाठवण्यात याने, ही

आपला,

(राजस्थान संकायपत्र)

संकायपत्र, महाराष्ट्र विधानसभा

संजय उ. देशमुख

माझी क्रीडा राज्यमंत्री

E-mail : deshmukhsanjay400@gmail.com

म. विंगोनी नं. २ पो. रिंगा गां. विंगा जि. घरतगाळ (पश्चात्प) दुरुस्ती : ०८२३४-२२२५७२३३०१५, मोबाइल : ९१२२२६६२००, ९३८८८५५००

क्र. क्र. :

दिनांक :

प्रति,
गा. श्री माधिकरावजी ठाळे राहुंच,
उगासभापती - निशालसभा,
गाहा. राज्य मंत्रालय, मुंबई.

दिष्टयः : गौंजा कुंभारकिन्ही/माणकिन्ही ता. दारहा जि. घरतगाळ येथील शेतकऱ्यांना कुंभारकिन्ही
प्रफल्य (१९७५) अंतर्गत संपादीत शेतकिनीवा वाढीव मोबदला गिळणेवात.

गा. गहोदय,

उपरोक्त विषयाच्यारे सविनय विनंती करण्यात येते की, सन १९७५ गट्ये गौंजा कुंभारकिन्ही ता. ठिकाणी शासनाचे भु.प्र. १६/४७/१८-१९ गौंजा युंभारकिन्ही अंतर्गत कुंभारकिन्ही नासु घटांदण्यारे नासु घटांदण्यारे शेतकऱ्यांच्या जिंविनी संपादीत केल्या होत्या परंतु रांपादीत शेतजिमीचा मोबदला हा आत्यात्प दिंऱत्यावे शेतकऱ्यांनी सुरत गोदवर्या विरोधात गा. दिवाळी व्यायालय दारहा यांवी दि. २९/७/१९९९ ता. केरा क्र. एल.ए.सी. क्र. २०२८/०४ नुसार वाढीव गोबदला देण्यारांदण्यात दि. १४/०९/२०१५ ला आदेश पारित केला व सुरक्षर व्यायालयाच्या आदेशानुसार प्रकल्पाग्रहण शेतकऱ्यांना वाढीव मोबदला अदा करण्यात यावा असे आदेश दिले. या शेतकऱ्यांच्या जिंविनी प्रकल्पामध्ये लाऊऱ्या नातल जंकळ-१६-१७ वर्षे होते असतांत कारं विंबाने त्यांना शेतकीचा मोबदला निश्चित आहे. पण दु. खांचीबाब व्यायामात्र आहे की सुरक्षर व्यायालयाच्या विर्णयानुसार पाटवंगारे विभाग दारहा यांनी मोबदला असा व करता हे पाटवंधारे प्रशासन व्यायालयाच्या विर्णयाविरोधात उक्त व्यायालमध्ये धाव देण्यात्या विचार करीत आहे. गैत्र्या १६-१७ वर्षापासून या शेतकऱ्यांच्या जिंविनी गेल्याचे हे सर्व शेतकीची भुंधिनीव झाले आहे. यांवी आर्थिक परिस्थितीती ही पाटवंगारे विवर आहे. धानंतर जर पाटवंधारे प्रशासन उच्च व्यायालयागद्ये गेले तर त्या विरुद्ध उच्च ज्यायालयात लढण्यासाठी या शेतकऱ्यांनांजवळ कोणतेही आर्थिक किंवा जानरिक बळ शिळ्णक राहात वाही असा परिस्थितीती आवाहृतेशिवाया या शेतकऱ्यांकडे कोणताही पर्याय शिळ्णक राहीलेला नाही.

घरतमाळ जिल्हा हा आगाहृत्याग्रहण जिल्हा म्हणुन प्रसिद्ध आहे व याघकरणागद्येयुद्धा शेतकऱ्यांच्या आगाहृत्या होऊ शकतात तेक्का वी नम्र विंबांती करतो की आपण रवत: जातीने लाश घारुव शेतकीची वांधारणी वि. दिवाळी व्यायालय दारहा यांच्या आदेशानुसार मोबदला देण्यात यावा व तरोत गौंजा कुंभारकिन्ही जांगिकव्यापासनी या शेतकऱ्यांना व्याया मिळावा या दृष्टीने आपण वर्चा करण्यासंबंधीत वर्चा करण्यासुवर्बत आपला उमऱ्युन्ये तेल देण्यात यावा ही विनंती.

म. विंगोनी

म. विंगोनी नांगोनी नांगोनी नांगोनी

अमानुसार
दृष्टीने

प्रति-

मा. श्री. पिरिषभाऊ महाजन
मंडी महाराष्ट्र राज्य

अर्जदार :- प्रलहाद भिका जाधव रा. कुंभारकिन्ही (पु. क्र. २) दारव्हा
ता. दारव्हा जियवतमाळ

विषय :- माझे मौज कुंभारकिन्ही ता. दारव्हा येथील संपादित जमिनीचा वाढीव
मोबादला भिलणेवाबत.

महोदय,

मी विनंतीपूर्वक अर्ज करतो ते खालीलप्रमाणे

१. मौजा कुंभारकिन्ही ता. दारव्हा जियवतमाळ येथील शे. सर्व्हे नं. २३ संपादित
शेत्र, १.८७ आर ही जमिन शासनाने गुरु गु. स. न. १६/४७/१८-१९ मौजा कुंभारकिन्ही
अंतर्गत कुंभारकिन्ही लघु पाटवंधारे प्रकल्पाचे युडीत क्षेत्राकरिता २१/३/०२ चे निवाड्यानुसार
संपादित केली आहे.

२.. मला शासनाने माझे संपादित जमिनीचा व संव्याचे झाडाचा आतिशय कमी
फोवदला. दिल्यामुळे मी मा. दिवाणी न्यायाधिका (व.स्तर) दारव्हा याचे न्यायालयात एल.ए.सी.क.
२०२८/०४ (प्रलहाद -- वि-- शासन) त्यामध्ये न्यायालयाने वि. शृष्टि/६/१९८८ रोजी
आदेश पारित करून वाढीव मोबादला दि. १४/१/२०१५ चे आदेशानुसार मंजूर केला आहे.

३.. माझी आर्थिक परिस्थिती अकिंशय हाताखिच्छी आहे. मागील १ वर्ष होवूनही
त्यामध्ये कार्यकारी अभियंता लघू पाटवंधारे पुसद यांची रकम भरणे संबंधी कुठलीही कार्यवाही
केंद्री नाही. शासनाने संपूर्ण जमिन संपादित केल्यामुळे माझे जवळ दुसरे उत्पन्नाचे साधन नाही
व कुटुंबाच्या आवश्यक गरजा जसे दवाखाना, शिक्षणाचा खुर्च, व इतर आवश्यक गरजा भागविणे
करिता रकमेची नितांत आवश्यकता आहे. त्यामुळे माझा वाढीव मोबादला मला तामडतोव
देण्यात याचा.

// ३ //

४.. मला निवाड्याअंतर्गत प्रति हेक्टर ४०,०००/- जमिनीचा मोबादला दिला होता व त्यामध्ये भा. न्यायालयाने १,५०,०००/- मोबादला अंतिशय कर्मी ईला. सरकारी वकील दारव्हा यांनी अपील करल नये असा सत्ता दिला असला तरीही कार्यकारी अभियंता हे अपील वारून कास्तकारांना पैसे मिळू देत नाही व शासनाने अपील करल नये असा सत्ता दिला तरी अपील करतात व त्यापेटी शासनाच्या तिजोरीवर फार मोठा भार सहून करावा लागत आरून शासनाच्या पैशाच्या अपव्यय होत आहे व कास्तकारांना पैसे मिळत नाही त्यामुळे माझी विनंती आहे की, पाटवंधारे मंडळ बंद करून संपूर्ण कारभार शासनाकडे ठेवावा. अन्यथा शेतकाऱ्याना न्याय मिळणे कठिण आरून-आत्महत्येशिवाय पर्यार्थ नाही.

करिता विनंती अर्ज सविनय राऊर.

दारव्हा

दि. / /

सही

P.B.
 मुख्य गतिकारांग

प्रतिलिपी :-

१. मा. माणिकरावजी ठाकरे
उपाध्यक्ष विधानसभा.
२. मा. संजयशाऊ देशमुख
पांजी राज्यमंत्री

मुनि

विलोप द्वयि कारि साणेबा
चवतभाल जि. चवतभाल

दणीकर

सरि दा. कुमारछिन्दि | नोगाठिन्दि आ. दारब्दि
जि. चवतभाल

दिक्षप. उन्पादित जमीनिया दिघमारु यायल्या शोषणि
मंगुसार वाढी नोवदला वाची मिळूयाबाबु
मध्यप.

उन्पादित जमीनिया दिग्दिली लालितिल जेता व
अमीन ताव्यातिल शोत्रभिन्नि व ट्यावशील मानवाता
लोडाई पिलेरि कुमारछिन्दि ना. पा शोजने ज्ञातर्गति
उन्पादित करवयारु जाल्या. उन्पादित शोषण जमीनि छया
कुमारछिन्दि व मागाडिन्हि शिवासुन उन्पादित करवयारु
होल्या घरपा. लेसेव कुमारछिन्दि अ. रावती फु
कुमारवस्तु खुपधा पुनि हात्ति. शोषण कुमारछिन्दि ३. ५।
शोजने ज्ञातर्गति च्युप मोद्या इमाणामध्ये) (जन १३३४)
है. शोत्रभिन्नि, लोडाई, चिल्ही, व आर मानवाता.
उन्पादित करवयात जाल्या छोरया.

उन्पादित शोषण जमीनि छिंप्या उन्पादिति
ज्ञातर्गति भि ३६, ३७ ३८ पस्तु ३९ छिंप्या
३९. ११ उत्तर्गति ला. वाची उन्पादिति उन्पादिति
उन्पादिति

अपेक्षा दरकारी जातियां वहाँ प्रवाल जाति
 छोड़ा. इत्यकाल कांपाडी जातिन मालवाल
 जीवा सोपाडी जागीरिया ३० ते ५० हजार
 रुपी हेठले दरकारी जोवद्दो जाति देखाए
 जाता था। तसेहै अलंकारिकी छिंगा
 विहीरियी छिंगा हि कम्प दत्याम् दरकारी
 हेठले जरब्यान जाति थे। इत्यकारा जातियां
 ब सोपाडी विहीरियी जातिनी व हेठले जागीरिया
 जातियां जातिनी जातियां जाति दरकारी जोवद्दो
 जाति दरकारी हवाड़ी मध्ये रामायण जरब्यान
 जाता था। हजारीयी चनी कांपाडी जागीरिया
 जोवद्दो रखी जायाम् दरकारी मंगुट कोणा रुपी
 कांपाडी जोगीरी मालवाली जवाहि झार दिलाला
 गोगदार रखी हेठले थीयर (under protest)
 हेठले शुश्पिद्दु जायाम् जाना १८ झुम्मर
 जापा वर्षम् छिंगा थे। जावर्षा दरकारी
 ब विथमान ज्यायालयारी दत्याम् दरकारी
 कांपाडी जागीरियी छिंगा १,०५,००० रुपी
 १,५०,००० रुपी हेठले एमारी व अलंकारिकी
 छिंगा जायाम् कर्मी परारी ओह झु. सोपाडा
 जायाम् जागीरी हजारिया वासालह रुपी
 छिंगा। जाकु इत्यकारा विद्यमान ज्यायालयारी
 जागीरी विहीरिया जोवद्दो रुपी हेठले रुपी
 (२२) मार्ग दृष्टि दृष्टि दृष्टि दृष्टि दृष्टि

विधमातु व्यायामार्थी क्रायला परामे भोजुर केलेली
 विधमातु वाक्षिक मावला कवी सामाजिक तथ्यी
 दंजपात्र चापा.

विधमातु एक दोमंत्र शेंगाळिकी क्रायली
 विधमातु वाजपावली ।५ वर्ष इसाले काढे,
 विधमातु व्यायामार्थी क्रेतेव नाही व्युत्तिहीन कालावली
 विधमातु व्यायामार्थी भोजुर केलेला वाक्षिक मोष्टवल
 वाक्षी पाय पैद्याविवाय मावला परविय गऱ्यु
 वाय वोजपला वाक्षीवर वरेसाळी जानीला गालेला
 वाय क्षेत्री लूकुवली लिला झाठे, उभारात
 वाक्षी तोशपला वाक्षीप विनार केलेला हाया
 विधमातु वावायावे ।. ते २ रुक्कु जानीला होय
 लुटप, जानीला तालकाल व्यावला क्रिडी परा
 वाजपावली व्यायामार्थी वाक्षिकविवाय विनार केलेला
 विधमातु क्रेपावली जानीला मावला भोजुरीवाय
 विधमातु घेण कोणी तेहानी केला झाते
 विधमातु चाय उपर विविहीय ।१ लूकुवाला
 विधमातु व्यायामार्थी विविहीय विविहीय विविहीय
 विधमातु व्यायामार्थी भोजुरा केलेली मोष्टवल
 वाक्षी चा पैकु जिल्ले वाल्यो जावला
 विधमातु व्यायामार्थी व्यायामार्थी विधमातु
 विधमातु व्यायामार्थी विधमातु

શ્રી. ક્રિ. વિ. ગોયા, પુષ્પાંગ
સાહેબ રા. કન -
મુન્ડી.

ક્રિદાર: - મૌજી કુલાંડિંદી ના. ૧૯૦૬ જી. અન્નાજ
ચેતિન ઘરોયાલો

વિષય: હિંદુદી - કાળ - પાણીની

સાયામાનાના નિયમ પ્રાણો કુલાંગ
ઘરોયાલી હૃદાન મિઠો જાબા.

નાટક,

મૌજી કુલાંડિંદી ના. ૧૯૦૬ જી.
૨૧ જાન્યા ચેતિન ઘરોયાલ કાંગાંડાંદી હીન
નાટક ની કુલાંડિંદી પ્રક્રિયા મણી હૈ.

૧૯૦૫ મદ્દે હિંદુદી - જાબી. પર્દી ઝાંગા
નીંદી ની મોદદલ રિન જાંગાંદી હીન
કાંગાંડાંદી જાંગાંડાંદી - પર્દી ન હૃદાન
મિઠોયાંદી નાંદી ન હૃદાન જાંગાંડાંદી
પર્દી. જાંગાંડાંદી જાંગાંડાંદી ના.

નિયમ જાંગાંડાંદી હોંદો જાંગાંડાંદી

નિયમ. પર્દી જાંગાંડાંદી હોંદો જાંગાંડાંદી

परिशिष्ट दोन
विभागाने सादर केलेली माहिती

परिशिष्ट-दोन अ

सहायक संचालक
शासन

फोन नं. ०८५/२२६३४००२

ईमेल- tanveer.mujawar@nic.in

क्रमांक: विसंवता - २०१७/प्र.क्र.०३/अ-४

महसूल व बन विभाग,

मादाम कामा मार्ग,

हुतात्मा राजगुरु चौक,

मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२

दिनांक: ६ जानेवारी, २०१७.

प्रति,

विशेष कार्य अधिकारी,
महाराष्ट्र विधानभंडळ सचिवालय
विधानभवन, बैकवे रिक्लेमेशन,
विधानभवन मार्ग, मुंबई-३२.

विषय : मौजा कुंभारकिन्ही/ मांगकिन्ही, ता. दारद्वा, जि. यवतमाळ येथील
शेतकऱ्यांना कुंभारकिन्ही प्रकल्प (१९९५) अंतर्गत संपादित शेत
जमिनीचा वाढीव मोबदला मिळणेबाबत या विषयावरील ॲड.रामहरी
रूपनवर, वि.प.स. यांचा विनंती अर्ज

संदर्भ: आपले पत्र क्र.६४९/मविस/विपविअस/ड-१५, दिनांक ५/१/२०१७.

महोदय,

उपरोक्त विषयाच्या अनुषंगाने संदर्भाधिन पत्रान्वये शनिवार, दि.७ जानेवारी, २०१७ रोजी सकाळी
११.३० वाजता कक्ष क्र.८०९, ८ वा मजला, विधानभवन, मुंबई येथे विधानपरिषद विनंती अर्ज समिती बैठक
आयोजित केली असल्याचे कळविले आहे.

त्यानुसार विषयांकित प्रकरणी अद्यावत माहितीच्या टिपणीच्या ४० प्रती सोबत जोडल्या आहेत.

आपली,

(३) डॉ डृष्टाळ

(आशा डहाके)

सहायक संचालक, नगर रचना तथा अवर सचिव

महसूल व बन विभाग.

सहपत्र : वरील प्रमाणे

किंतु : भौजा दंगारकिन्ही/ मांगकिन्ही, ता. दारद्वा, जि. यवतमाळ येथील भूसंपादन उभर विनंती प्रकल्प (१९९५) अंतर्गत संपादित शेतजमिनीचा वाढीश मोबदला भिठणेवालात या विषयाकरील अड्डे सामुद्री रूपलवर, क्र.प.स. सांच्चा विनंती अर्जाच्या अनुषंगाने टिप्पणी

उपरिभागीय अधिकारी तथा भूसंपादन अधिकारी, दारद्वा यांनी जिल्हाधिकारी, यवतमाळ येथील मांगकिन्ही सामुद्र केलल्या आहयालानुसार कायंकारी अभियंता, लघु पाटबंधारे विभाग, पुसद यांचे अधिनस्त झूभारकिन्ही प्रकल्प, तालुका दारद्वा चुडीत क्षेत्राकरिता उपविष्णागीय अधिकारी तथा भूसंपादन अधिकारी, दारद्वा यांच्या कायंकारी तथा भूसंपादन प्रकरण क्र.१६/४७/१९९८-९९ मौजा कुंभारकिन्ही येथील दिनांक २१.३.२००२ चे निवाड्यानुसार भौजा कुंभारकिन्ही येथील १३९.८१ हे, आर.जर्मान संपादी करण्यात येऊन सर्व मृद्घरकिन्ही मौबदलत्याची रुक्कम अदा करण्यात आली. निवाडा अमान्य असल्यामुळे बरेच गूढारकांनी भूसंपादन अंतिमिती १८५८ चे कलम १८ अंतर्गत दिवाणी न्यायालग्य येते अपील दाखल केले, याच प्रवर्गातील एक झूभारक इ.प्र. प्रलेहाद भिका जाघव यांनी दाखल केलेले अपील प्रकरण दिवाणी न्यायिक वरिष्ठरत्न, दारद्वा यांनी एलएसी क्र.२०८८/२००४ मधील दिनांक १४.९.२०१५ च्या आदेशानुसार निकालात काढून भूधारकास रु.४९,०००/- प्रति हेवटर ऐवजी रु.१५०,०००/- प्रति हेवटर याप्रमाणे वाढीब मोबदला भंजून केला. दिवाणी न्यायाधिक वरिष्ठरत्न, दारद्वा यांचे दिनांक १४.९.२०१५ च्या आदेशावर उच्च न्यायालयात अपोल दाखल कराऱ्ये विवा करी यावावत उपविष्णागीय अधिकारी तथा भूसंपादन अधिकारी, दारद्वा यांनी दिनांक ३.१३.२०१५ चे चत्रानुसार विधी य न्याय विभाग, नागपूर यांचेकडून अभिप्राय मागावाण्यात आले असला, विधी य न्याय विभागाकडून दिनांक २०.९.२०१६ ला अभिप्राय प्राप्त झाले आहेत. सदर अभिप्रायानुसार ना. दिवाणी न्यायालय, दारद्वा यांचे आदेश मान्य (Acquiesce) असल्याचे नमूद केल आह. विधी य न्याय विभाग, नागपूर यांचे अभिप्राय प्राप्त झाल्यामुळे उपविष्णागीय अधिकारी तथा भूसंपादन अधिकारी, दारद्वा यांचे पद चूर्छित/शिरस्तीदार/कायी/१५७८/२०१६, दिनांक ३.१०.२०१६, अन्यत्र दिवाणी न्यायालय, चरिष्ठरत्न, दिनांक २०१६ चे कलम १४.९.२०१५ च्या आदेशानुसार न्यायालयात रुक्कम जमा करण्याची दिनांकापादता अभिप्रायाकडून काढून दाळावू येवढत्याची रुक्कम जमा करण्यावावत संपादक संस्करण आली आल गेला. ४. एलएसी क्र.२०२८/२००४ मध्ये कायंकारी अभियंता, लघुसिंचन विभाग, पुसद हे उत्तरद्वा असल्यामुळे त्वांनी दिनांक १४.९.२०१५ च्या निर्णयावर विदर्भ पाटबंधारे विकास महामंडळातील ना.उत्तर न्यायालय, भुवई यांच्या नागपूर खंडपीठात अपील (First Appeal Stamp No.१२३७७/२०१६) दाखल क्र.२०.६.२०१६) दाखल केले असून त्यावर कोणतेही आदेश नाहीत. प्रकरणात उपविष्णागीय अधिकारी तथा भूसंपादन अधिकारी, दारद्वा यांचे स्तरावरील कोणतोही कायंवाही प्रलंबित नसून कायंकारी अभियंता, लघुसिंचन विभाग, पुसद यांचे स्तरावर प्रलंबित आहे.

५. राजवात संस्थितीत मा.दिवाणी न्यायालयामध्ये कलम १८ खालील सुमारे ५०,००० दावे प्रलंबित आहेत. तरीका, वारिष्ठ न्यायालयातील अपीलात दाखल प्रकरणामध्ये निर्णय लागण्यास खूपच कालावधी जात असल्याने झूम्पादन कायंकार्या तरतुदीनुसार १५% व्याजाचा भार शासनास नाहक सोसावा लागतो. त्वामुळे भूसंपादन अभियंता, १८९४ अंतर्गत मा.दिवाणी न्यायालयाच्या निर्णयाविरुद्ध वरिष्ठ न्यायालयात अपोल यावावत कायंवाहीचे निकष शासनाने शासन निर्णय क्र.संकीर्ण-२०१४/प्र.क्र.४१/माा-१/३०-४, दिनांक ३ नोव्हेंबर, इतरदू नसून निर्णयात विदर्भ विभाग, निर्णयाविरुद्ध अपोलात यावावत भूसंपादक संस्करण कायंवाही कायंवाही कायंवाही प्रलंबित नसून कायंकारी अभियंता, लघुसिंचन विभाग, पुसद यांचे स्तरावर विदर्भ विभागाच्या सल्ल्याने कायंवाही करणे अभिप्रत आहे. ग्रस्तुत प्रकरणी येथील निर्णय क्र.२०१४/प्र.क्र.४१/माा-१/३०-४, दिवाणी न्यायालय, वारिष्ठरत्न, दारद्वा यांचे आदेश मान्य करण्यावावत काळजित्यानंतरहा दायर्यंतरी अभियंता, लघुसिंचन विभाग, पुसद यांनी अपील दाखल केल्याचे दिसून येते. सवाल प्रकरणी महसूल विभागाच्या कोणतोही संवेदन नसून संदर्भ बाब सर्वस्वी भूसंपादक संस्था या नात्याने जलसंपदा विभागाशी फैलवित आहे.

महाराष्ट्र शासन

क्रमांक :- विअस-२२१७/(०३/२०१७)/लपा-२
dom2r.wrd@gmail.com

जलसंपदा विभाग,
मादाम कामा मार्ग,
मंत्रालय, मुंबई-४०००३२.
दिनांक:- ०७.०९.२०१७

प्राप्ति,

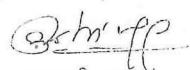
प्रधान सचिव,
महाराष्ट्र विधानसभा राजवालय,
मुंबई-४०००३२

विषय :- " मोंजा कुंगारकिन्ही/मांगकिन्ही, ता. दारव्हा, जि. यवतमाळ ऐंथील शेतकर्यांना कुंगारकिन्ही प्रकल्प(१९१५) अंतमात रांपादित शेत जमिनीचा दाढीव मांबदला मिळेवावत" या विषयावरील श्री. रामहरी रुपनवर, वि.प.स. यांच्या विनंती अर्जावावत.

महोदय,

महोदय उपरोक्त विषयास अनुसारे आवश्यक माहितीच्या ४० प्रती सोबत पाठविण्यात येते आहे.

आपला,

(ला.वा.क्षीरसागर)
शासनाचे अवर सचिव

सहपत्र - वरीलप्रमाणे

प्रत,

लपा-२ कार्यासन संग्रहार्थ.

कुंभारकिन्ही लघू प्रकल्प

ता. दाखल
नि. यवतमाळ
भूतंपादनाची न्यायालयीन प्रकरणे

भूतंपादनाची एकूण न्यायालयीन प्रकरणे

१) दिवाणी न्यायालयात दाखल केलेली एकूण प्रकरणे	४०६
२) दिवाणी न्यायालयाने निर्णय दिलेली प्रकरणे	२९८
३) दिवाणी न्यायालयात प्रलंबीत असलेली प्रकरणे	१०३

दिवाणी न्यायालयाने निर्णय दिलेल्या २९८ प्रकरणांपैकी	प्रकरणे	निधी (रु.लक्ष)	
१) अपीलतावातचा घटामंडळाचा निर्णय झालेली प्रकरणे	२५६	५८२२.६८	
२) दिवाणी न्यायालयात प्रिव्य स्विकाराने महामंडळाने प्रदान केलेली प्रकरणे	१८५	५४२.२१	
३) महामंडळाचा उच्च न्यायालयात अपील करण्याचा निर्णय झालेली प्रकरणे	७१	५२८०.४७	
व) महामंडळातर्फे उच्च न्यायालयात अपील दाखल करावयाचा निर्णय झालेल्या ७१ प्रकरणांपैकी अपील दाखल झालेली व निधी जमा करायात आलेली प्रकरणे	प्रकरणे	न्यायालयात जमा निधी (रु.लक्ष)	अपील निधी (रु.लक्ष)
१) शासनार्थी ३००७ गांवे उच्च न्यायालयात अपील दाखल केलेली प्रकरणे	२	८५.२४	०
२) महामंडळातर्फे २०१२ पूर्वी उच्च न्यायालयात अपील दाखल केलेली प्रकरणे	५	१५५.१९	०
३) महामंडळातर्फे उच्च न्यायालयात ६० % निधी जमा केलेली अपील प्रकरणे	१	६८.३५	६८.३५
४) महामंडळातर्फे उच्च न्यायालयात घासपुस्तक निधी जमा केलेली अपील प्रकरणे	३	२०६.०८	११७८.८८
एकूण -	११	४५५.३८	२०४४.१७
क) महामंडळातर्फे उच्च न्यायालयात अपील दाखल करावयाचा निर्णय झालेल्या ७१ प्रकरणांपैकी अपील करावयाची प्रकरणे	प्रकरणे	न्यायालयात जमा निधी (रु.लक्ष)	
१) महामंडळातर्फे उच्च न्यायालयात अपील दाखल पांतु ल्यापांडी ग्राम असलेली प्रकरणे	३२	०	१६१६.५६
२) महामंडळातर्फे उच्च न्यायालयात अपील दाखल करावयाचा कार्यवाहील प्रकरणे	१८	०	११६४.५२
एकूण -	५०	०	२७८०.१३

३) दिवाणी न्यायालयाचा निर्णय स्विकारालेली प्रकरणे

१) भूतंपादन अधिकारी यांनी हेवटी १९,००० ते ३०,००० दिलेल्या प्रकरणे न्यायालयाने दिलेला हेवटी १,००,००० दा स्विकाराने प्रदान करायात आले आहे.
२) दिवाणी न्यायालयात अधिकारी यांनी हेवटी १९,००० ते ३०,००० दिलेल्या प्रकरणे न्यायालयाचा निर्णय स्विकारातील सामग्री ५ पटीच्या वर असलेल्या प्रकरणे महामंडळातर्फे अपील करायात आले आहे.
३) भूतंपादन अधिकारी यांनी हेवटी १९,००० ते ३०,००० दिलेल्या प्रकरणे न्यायालयाने रु. १,६०,०००/- (३.५५ पट) सोऱ्या ४४० संग्रा झाडांताठी दिलेला रु. ५५६ चा दर रु. ३५०/- (६.३० पट) व लाहान संग्रा झाडांसाठी दिलेला रु. ६८ चा दर वाढवून रु. ५० (७.३५ पट) प्रती झाड दिला असत्याकृते प्रमाणित अपील (FASL 12377/16) दाखल करायात आले आहे.

कायरकारी अभियंता,
लघू पाटवंधारे विभाग,

पुस्तक

(६)

तात्काल
महत्वाचे

जा.सर.का.प्र.पुस्तक	
काया.	प्रधान.
पुस्तक	विषय.
१५७८८	विषय.
३५६३	विषय.
१९०८०४	संदर्भ.

ग्रन्थांक/उचित/शिरस्तेदार/कायि/७३४/२००९
उपविभागीय अधिकारी कार्यालय, दारक्षा
दिनांक १५.६.२००९

✓ कार्यालयाची अभियंता,
लघु पाटबंधारे विभाग पुस्तक

व्यवहार न्यायाधिकार, (व.स्तर) दारक्षा यांचे न्यायालयातील एल.ए.सी.क्र.
१७१७/२००४ मंगला ओमप्रकाश अग्रवाल -वि- शासन निर्णय दि. २.५.२००९

या कार्यालयाचे पत्र क्रमांक/शिरस्तेदार/कायि/७३४/२००९ दि. १०.६.२००९

○○○

वरील विषयावरील उपरोक्त संदर्भांकित पत्राचे अनुपगांने,
एल.ए.सी.क्र. १७१७/२००४ मंगला ओमप्रकाश अग्रवाल -वि- शासन या प्रकरणा भा. दिवाणी
न्यायाधिकार, दारक्षा यांचा निर्णय दि. २.५.२००९ रोजी झाल्यावाऱत आपणास कळविले आहे व
सदर निर्णया विरुद्ध अपील करण्याबाबत सहा. सरकारी वकील, दारक्षा यांनी प्रसांगीत केलेले
असल्यानुसारे, सदर प्रकरणात विदर्भ विकास महानंडलाच्या वटीने अपील दाखल करण्याची
कार्यवाही आपले स्तरावरून करण्याबाबत कळविले आहे.

तसेच सदर प्रकरणात भा. दिवाणी न्यायालयाचे आदेशानुसार घाडीव मोबदल्याची
सरीगनणा दिनांक २१.७.२००९ पर्यंत करून विवरण पत्र अ व ब गढ्ये मागणी जाठविण्यात येते
आहे. सदर प्रकरणात अपील आपणास दाखल करायाची असल्यानुसारे घाडीव मोबदल्याची
रक्कम अपीलेट न्यायालयात जमा करण्याची कार्यवाही आपले स्तरावरून करण्यात यावी व
तसा अहवाल या कार्यालयास पाठवावा.

सहपत्र - वरील प्रमाणे

उपविभागीय अधिकारी तथा
भूसंपादन अधिकारी, दारक्षा

Government of Maharashtra

No.2364/X-LAC/4746/16

Law & Judiciary Deptt.,

Administrative Building,

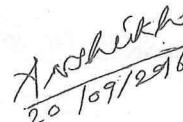
Civil Lines, Nagpur.

Dated २० .09.16

1. Subject: - 1) LAC No.2028/04 Pralhad Jadhao -V/S- State
 (Arising out of L.A.C.Ref. No. 16/47/98-99 Mouza Kumbharkinhi
 Tq. Darwha District- Yavatmal)

MEMORANDUM:

With reference to the subject noted above, Assistant Government Pleader, Darwha, District Yavatmal, is informed that this Department has decided to acquiesce in the judgment of the Civil Judge, Senior Division, Darwha District Yavatmal, dated 14.09.15 in the above noted case.

A.N.Sheikh
20/09/2016

(A.N.Sheikh)
 Under Secretary to Govt.

To,

The Assistant Government Pleader, Darwha, District Yavatmal.
 Copy forwarded with compliments for information and necessary action
 to-

1. The Under Secretary to Government Revenue & Forest Department, Mantralaya, Mumbai 32.
2. The Deputy Commissioner, Resettlement (LAC Cell), Amaravati Division, Amaravati.
3. The Collector, Yavatmal.
4. The Sub-Divisional Officer & Land Acquisition Officer, Darwha, Dist. Yavatmal with reference to his letter no.1505/16 dt. 17.09.16

उपविभागीय अधिकारी (बाससुल वि.) दारव्हा निः प्रभागात् कर्त्तव्यालय दाखल तारीख संबंधीत अधिकारी यांचे कडे कारणाबाबू करारेत. प्रेषकातिपीकू	
उ.वि.अ. दारव्हा	

LAC 2010

IN THE COURT OF CIVIL JUDGE (SR.DN.) DARWHA

Date on which the copy was applied for 18th day of Sept 2015

Date on which the applicant was told to appear on 28th day of Sept 2015

Date on which the applicant was completed on 18th day of Oct 2015

Date on which the copy ready for delivered 13th day of Oct 2015

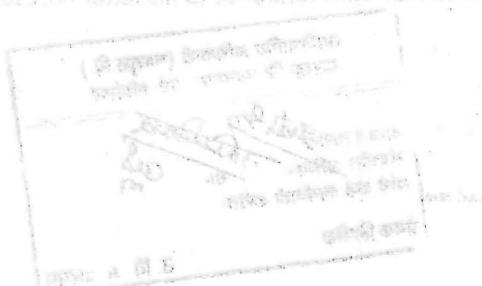
Date on which the copy ready for delivered or posted 15th day of Oct 2015

प्राप्ति का दिन 15.10.2015
दस्तावेज़ का दिन 15.10.2015
कोर्ट की सुनवाई का दिन 15.10.2015
प्राप्ति का दिन 15.10.2015
प्राप्ति का दिन 15.10.2015

Superintendent 15.10.15
Civil Judge (Sr.Dn.) Darwha

date: 8/14/15 Case No. C.N.C. No. 2028/04 D. on T.F. 14.9.2015

copy of 21/4/15 62-80

भुमपादन मामला क्र. २०२८/२००४
स्थायित्वात्

दाखल दिनांक : १७.१०.२००३

नोंदणी दिनांक : १७.१०.२००३

निर्णय दिनांक : १४.०९.२०१५

कालावधी : ११व. १०म. २७दि.

दिवाणी न्यायाधीश (वरिष्ठ स्तर), दारबहा यांचे न्यायालय.
(न्यायाधीश श्री. ई. र. शेखा)

भुसंपादन मामला क. २०२८/२००४

निशाणी क. ३०

(जुना. भु. सं. मा. क्र. २५४/२००४)

अर्जदार : प्रत्हाद. गिका जाधव

वय अं. ४३ वर्ष, धंता: शेणी,

स. दारबहा (वर्धमान नगर), ता. दारबहा

जि. यवतमाळ.

—विरुद्ध—

उत्तरवादी : १. कार्यकारी अभियंता,

लघु सिंचन विभाग, पुसद

ता. पुसद जि. यवतमाळ

२. महाराष्ट्र शासन

मार्फत जिल्हाधिकारी, यवतमाळ

३. उपविभागीय अधिकारी तथा

भुअर्जन अधिकारी, दारबहा

ता. दारबहा, जि. यवतमाळ

भुअर्जन कायद्याचे कलम १८ अन्वये निर्देशन.

सहभाग —

अर्जदाराकरीता

—श्री शिंदे, वकील

उत्तरवादी क्र. १ करीता

—श्री. आर. शी. पवार, वकील

उत्तरवादी क्र. २ व ३ करीता

—श्री. शेटे, पारकरी अधियोक्ता

न्यायनिर्णय

(पारीत दिनांक १४ सप्टेंबर, २०१५)

१. सदरचे निर्देशन हे अर्जदाराने उत्तरवादी यांच्या विरुद्ध भुसंपादन अधिनियमे १८९४ च्या कलम १८ अंतर्गत ह्या न्यायालक्ष्यात दाखल केले आहे.

२. अर्जदाराचे थोडक्यात म्हणणे येणेप्रमाणे :—

मौजा कुंभारकिन्ही तांदारव्हा जि. यवतमाळ येथील स. नंबर २३ ची १ हे.८७ आर इतक्या क्षेत्राची अर्जदाराच्या मालकीची शेतजमीन शासनाने कुंभारकिन्ही बुडीत क्षेत्राकरीता संपादीत केली. उत्तरवादी तर्फे दिनांक २९/०७/१९९९ रोजी महाराष्ट्र शासनाचे शजपत्रात भुसंपादन कायदा १८९४ चे कलम ४ नुसार अधिसूचना काढली. त्यानंतर कलम ९ नुसार अर्जदाराला नोटीस देण्यात आली होती. भुसंपादन अधिका—यांनी त्यांनी दाखल केलेले म्हणणे विचारात न घेता, त्यांना पुरावा देण्याची योग्य संधी न देता दिनांक २१/०३/२००२ रोजी भु.मा.क. १६/४७/१९९८—९९ अन्वये निवाडा दिलेला आहे व सदर निवाड्यात संपादीत जमीनीचे एकूण २,७४,५९३/- रुपये भरपाई देण्यात आले आहे. सदर रक्कम निषेध नोंदवून स्विकारण्यात आली.

३. अर्जदाराचे पुढे म्हणणे आहे की, उत्तरवादीने निवाडा देताना जमीनीची खरी बाजार किंमत, उत्पन्न क्षमता, गुणवत्ता व जमीनीचा प्रकार या बाबीकडे दुर्लक्ष केले. उत्तरवादीने या बाबीकडे सुध्या दुर्लक्ष केले.

४. अर्जदाराचे पुढे म्हणणे आहे की, त्याची जमीन चांगल्या प्रतीची, सुपीक होती. तसेच डांबरी रस्त्याला लागुन गावखारी जमीन होती. सदर जमीन अकृषक धारकतेची तसेच गाहण्यालायक सुध्या होती.

५. अर्जदाराचे पुढे म्हणणे आहे की, तो त्याचे शेतातुळ पालेभाजी फळ, व मिश्र पिकांपासुन २,००,०००/- रुपये प्रति वर्षी उत्पन्न घेत नाही उत्तरवादी यांनी

३.

भुसंपादन मामला क. २०२८/२००४

न्यायनिर्णय

तिच्या जमीनीला व फळज्ञाडांचे अत्यंत कमी सोबदला दिलेला आहे.

एकंदरीत अर्जदाराने ३,७५,०००/- रुपये प्रती हेक्टर, ज्ञाडांचे व इतर नुकसान भरपाई निषेध नोंदवुन रक्कम स्विकारली ती वजा जाता ३२,४५,२५३/- असे वाढीव भरपाई रक्कम उत्तरवादीकडून मिळ्याची विनंती केली.

७. उत्तरवादी क्रमांक १ व २ यांनी नि. क.१४, उत्तरवादी क.३ यांनी नि.क.१० येथे आपआपल्या कैफियत दाखल करून निर्देशनातील संपादना संदर्भाने, निवाडा व निश्चीत केलेले मुल्य या बाबी वगळता अन्य सर्व मजकुराचा इन्कार करत या निर्देशनास हरकत नोंदविली. त्यांचे म्हणणे की, भुसंपादन अधिका—यासमोर आले पुराव्यावर आणि सदर कायद्यातील तरुतीवा अंगठ करून तो निवाडा पारीत करणेत आलेला आहे, ते मुल्य अति उच्च आहे. त्यामध्ये हस्तक्षेप करण्याचे कोणतेही कारण नाही. अर्जदाराने संधी असतांना सुध्दा त्याचा पुरावा भुसंपादन अधिका—याकडे दिला नाही. सदरचे निर्देशन मुदतीबाहेर असल्याने ते चालणेस पात्र नाही. दिलेला निवाडा कायदेशिर असुन योग्य प्रकारे निःपक्षपणे पारीत केलेला असल्याने सदरचे निर्देशन खर्चासह फेटाळणेची विनंती केली.

८. माझे पुर्वाधिका यांनी मुददे नि.क.१४ वर निश्चीत केले, ते भी न्यायनिर्णयासाठी घेवुन त्या अनुषंगाने निष्कर्ष कारणासाहित खालीलप्रमाणे नमुद करीत आहे.

अ. क.

मुददे

निष्कर्ष

१. अर्जदार हे सिद्ध करते काय की, निवाडयामध्ये देण्यात आलेली नुकसान भरपाईची रक्कम कलम ४ ची अधिसुचना निघाली त्या तारखेला संपादीत जमीनीचे बाजारकिंवत न दर्शविणारी व अपुरी आहे ? होकारार्थी
२. कलम ४ ची अधिसुचना निघाली त्या तारखेला संपादीत जमीनीची बाजार किंवत काय होती ? रु.१,५०,०००/- प्रति हेक्टर
३. अर्जदाराला मागणी नुझार वाढीव नुकसान भरपाई

गिळण्याचा हक्क काय ? जर होय
तर किंती प्रमाणात ?

प्राप्तीनंदन

होकाराठी

रु१,५०,०००/-

प्रति हेक्टर

Dated

४. सदर निर्देशन मुदतीत आहे काय ?

होकाराठी

५. काय आदेश ?

अंतिम आदेशप्रमाणे

कारणभिमांसा

६. अर्जदाराने म्हणणे साधार करण्याकरीता स्वतःला निक२७ वर, नारायण

(अ.सा.क.२) यांना निक२० वर तपासले. सुनिल (अ.सा.क.३) यांना निक२२ वर तपासले. उत्तरवादी यांनी कोणताही तोडी पुरावा दिलेला नाही.

७. वादग्रस्त नसलेले व कबुल असलेले तथ्य मी प्रथम मांडत आहे. हे वादग्रस्त नाही की, अर्जदाराचे गट नबर ३३ मधील १ हे. ८७ आर जमीन उत्तरवादी यांनी कुभारकिन्हीचे तलावाकरीता संपांदीत केली. हे वादग्रस्त नाही की, कलम ४ अंतर्गत दिनांक २९/७/१९९९, रोजी अंशिसूचना काढण्यात आली. निवांडा दिनांक २१/३/२००२ रोजी पारीत करण्यात आला. हे वादग्रस्त नाही की, अर्जदाराने निवेश नोंदवून निवाडयाची रक्कम स्विकारली आहे.

८. मुददा कमांक १ ते ३ च्या अनुंगाने :-

अर्जदाराने त्याची जमीन बागायती आहे हे दरशविण्यासाठी स्वतःचा तोडी पुरावा दिलेला आहे, त्याच्या पुण्यव्यानुसार तो त्याची शेतजमीन गट कमांक २३ मधील विहीरीच्या सहाय्याने ओलीत करीत होता. या संदर्भात अर्जदाराचा कागदेपत्री पुरावा पाहिला असता असे दिसुन येते की, सात बारा उतारा निक१८ मध्ये विहीर असल्याचे नमुद आहे. पुढे सुनिल साक्षीदार कृ.३ यांचा विहीरी संदर्भातील अहवाले निक२३ वर आहे. सदर पुराव्याला उत्तरवादीतके कोणताही खंडणार्थ पुरावा देण्यात आला नाही. त्यामुळे सदर पुराव्याला विश्वास न ठेवण्याचे कोणतेही कारण नाही. एकंदरीत अर्जदार

भूसंपादन मामला क्र. २०२८/२००४
न्यायनिर्णय

न्याचे शेत गट क्रमांक २३ मधील विहीरीच्या सहाय्याने ओलीत करीत होता हे शाबित झाले आहे. अर्जदाराची जमीन बागायती होती.

१२. अर्जदाराचा पुरावा आहे की, त्याच्या बागायती जमीनीला प्रति हेक्टर ३,७५,०००/- रुपये भाव देण्यात यावे. ज्यावेळेस जमीन संपादीत करण्यात आली त्यावेळेस जमीनीचा बाजारभाव प्रति हेक्टर ३,७५,०००/- रुपये पर्यंत होता. अर्जदाराने सदर निर्देशन अजासिध्ये न्यावेळेसची बाजार किंमत दाखविण्यासाठी उत्पन्नाच्या पावत्या दाखल केल्या नाहीत. त्यामुळे उत्पन्न क्षात्रा पद्धतीनुसार बाजार किंमत काढता येत नाही.

१३. अँड. शिंदे यांनी पुढे भु.मा.क्र.१७९७/०४,नि.क्र.१९, मधील न्यायनिर्णयावर आपला भरोसा ठेवला. सदर न्यायनिर्णयाचे अवलोकन केले असता असे दिसते की मौ. कुंभारकिन्ही येथील जमीनीला २०००/- रुपये प्रति आर प्रमाणे वाढीव मोबदला देण्यात आलेला आहे.

१४. अँड.शेटे यांनी असा सुक्षितवाद केला की भ.मा.क्र.२९४१/०४,नि.क्र.२९ नुसार या न्यायालयाने मौ.कुंभारकिन्ही येथील जमीनीला १,५०,०००/- रुपये प्रति हेक्टर वाढीव मोबदला दिलेला आहे. सदर न्यायनिर्णयाविरुद्ध अपिल झाले आहे असे उभय पक्षांनी न्यायालयासमोर आणले नाही. त्यामुळे सदर न्यायनिर्णयावर विश्वास न ठेवण्याचे कोणतेही कारण नाही.

१५. बयाजी तात्या काळुंगे वि महाराष्ट्र राज्य २००७(२) अॉल एमआर ३१६ मध्ये मा. उच्च न्यायालयाने असे अभिनिधारीत केले आहे की, “जमीनी एकाच गावातील असताना, एकाच कारणासाठी, एकाच अधिसुचनेत संपादीत केले असताना अर्जदाराना समानता (parity) तत्वानुसार भरपाई देण्यात यावी”. त्यामुळे सदर प्रावाहनामधील निष्कर्षानुसार अगोदरच्या न्यायनिर्णयामधील संपादीत जमीन व सदर अर्जात झालेली संपादीत जमीनीची तुलना याठिकाणी करता येते.

१६. या न्यायालयाने मौ.पांगकिन्ही येथील जमीनीला १,५०,०००/- रुपये प्रति हेक्टर प्रमाणे वाढव मोबदला दिलेला आहे. या प्रकरणातील जमीन आणि भ.मा.क्र.

१९४१/०४ मधील जमीन एकाच निवाड्यातील आहे. जमीन स्थारखीच आहे. त्यामुळे समानतेच्या (पॅरीटी) च्या तत्वानुसार अर्जदाराचे जमीनीला १,५०,०००/- रुपये प्रति हेक्टार वाढीव मोबदला देणे योग्य आहे.

१७. अर्जदाराने बांध, विहीर, पाईप लाईन व इलेक्ट्रीक पंपची एकुण १,७०,०००/- रुपयांची वेगळी मागणी केली आहे. अॅड शिंदे यांनी असा युक्तिवाद केला की अर्जदारांना बांध, विहीर, पाईप लाईन इले.मोटरपंप वेगळी नुकसान भरपाई मागणी या संदर्भात त्यांचा भरोसा उपरोक्त प्रवाहावर ठेवला. अॅड. शेटे यांनी असा युक्तीवाद केला की, अर्जदाराच्या जमीनीला बागायती बाजारभावाने मोबदला देण्यात आला तर विहीरीसाठी वेगळा मोबदला देता येत नाही. या संदर्भात त्यांनी त्यांचा भरपाई स्टेट ऑफ महाराष्ट्र वि अरविंद रामराव २००१(३) महाराष्ट्र लॉ जर्नल १५६ या प्रावाहनावर त्यांचा भरोसा ठेवला. सदर न्यायनिर्णयामधील महत्वाना मजकुर मी खालीलप्रमाणे मांडत आहे.

Compensation for Well – When market value is determined taking into account irrigation of acquired land utilizing water facility from well further determination of compensation for well is not necessary (Para 21)

१८. सदर प्रकरणात अर्जदाराच्या जमीनीला बागायती बाजारभावाने भरपाई देण्यात आलेली आहे. सदर मोबदला देताना विहीरीच्या सहाय्याने जमीन ओलीत करण्यात येत. होस्ता न्यायाचा किंचारू करण्यात आलेला असेही त्यामुळे वरील न्यायनिर्णयामधील निष्कर्षानुसार विहीरीसाठी वेगळा मोबदला अर्जदाराला मिळत नाही.

१९. अॅड. शिंदे यांनी सदर जमीनीतील ६०० संत्रा झाडे, ४ आंब्याचे झाड, १६ बोरीचे झाडाचे मुल्य उत्तरवादी यांनी अत्यंत काढी लावल्याचा युक्तीवाद केला.

२०. निवाडा नि.क्र.२७ मध्ये पान क्रमांक ४४ वर फळझाडांचे मुल्यांकनानुसार गट क्रमांक २३ मधील ४४० मोठे संत्रा झाडे, ९ लहान संत्रा झाडे, ४ आंब्याची झाडे,

..९..

भुसंगाठन मापला क्र. २०२८/२००४
न्यायनिर्णय

असत्याचे नमुद केले आहे. अर्जदाराच्या शेतात १६ बोरीचे झाड होते हे दर्शविण्यासाठी कोणताही कागदोपत्री पुरावा दिला नाही. त्याचप्रमाणे बांधा संदर्भात कोणताही कागदोपत्री पुरावा दिला नाही. त्यामुळे अर्जदारांची बांध व १६ बोरीचे झाड संदर्भात वेगळी मागणी मात्र करता येत नाही. त्याचप्रमाणे अर्जदाराचे मोठे ४४० व लहान ९ संत्रा झाडे, ४ आंबा झाडे संपादीत करण्यात आले होते असे याठिकाणी दिसुन येते.

२१. आता फळझाडांच्या किंमती संदर्भात अर्जदाराने उत्पन्नाच्या पावत्या दाखल केल्या आहेत का हे पाहणे महत्वाचे आहे. अर्जदाराने संत्रा विकल्यासंदर्भात कोणताही कागदोपत्री पुरावा दिलेला नाही. त्यामुळे उत्पन्न क्षमतेनुसार संत्राच्या झाडाची किंमत याठिकाणी काढणे अशक्य आहे.

२२. अर्जदाराने मुल्यांकन तज्ज नारायण (अ.सा.क.२) यांचा मुल्यांकन अहवाल नि.क.२१ नुसार संत्रा झाडांचे अनुकमे ६,३०८/- प्रति झाड, आंब्याचे २१,०४९/- प्रति झाड, किंमत दर्शविली आहे. या साक्षीदाराने सांगितले की त्यांनी झाडांची पाहणी करून अहवाल दिला, कोणतेही वैज्ञानिक प्रशिक्षण घेतले नाही.

२३. पुढे भु.मा.क.१९४१/२००४ नि.क.२९ या न्यायनिर्णयाचे अवलोकन केले असता असे दिसुन येते की, न्यायालयाने सर्व गोष्टींचा विचार करून मोठया संत्राच्या झाडाची किंमत प्रति झाड ३५००/- रुपये किंमत ठरविली आहे.

२४. याठिकाणी दिसुन येते की निवाडा नि.क.२७ नुसार अर्जदाराच्या ९ लहान संत्रा झाडांना ६८/- रुपये प्रति झाड मोबदला देण्यात आलेला आहे. एकंदरीत अर्जदाराचे ९ कलमा होत्या असे दिसुन येते. एकंदरीत समानतेच्या तत्वावर अर्जदाराच्या मोठया ४४० संत्रा झाडांना ३,५००/- रुपये प्रति झाड व ९ कलमांना प्रति कलम ५००/- रुपये वाढीव मोबदला देण्यात येत आहे. ४ आंब्याच्या झाडाला ५,०००/- रुपये प्रति झाड मोबदला देणे योग्य आहे.

२५. अॅड. भिंगारे यांनी अर्जदाराला विशेष घटक नसेच दिलासा रक्कम व इंतर न्याय नाडीव रक्मेवर मिळण्याची विनंती केली. या संदर्भात वरील अधिनियमाचे कलम

२३ (१)(अ), २३(२) व कलम २८ इत्यादि विचारार्थ येतात. वरील सर्व बाबीचा विचार केला असाना अर्जदाराला विशेष घटक तसेच दिलासा रक्कम इतर व्याज मिळण्याचा हक्क कुण्ठावरूप आहे. म्हणून मी मुद्दा क्रमांक १ ते ३ ला बरहुकूम उत्तर दिले.

२६. मुद्दा क.४ च्या अनुषंगाने :-

मुद्दा क्रमांक ४ च्या अनुषंगाने या ठिकाणी नमुद करण्यासारखे आहे की, अर्जदाराचा अर्ज मुदतीत नाही अशा स्वरूपाची कथने उत्तरवादीतरफे करण्यात आलेली आहे. अॅड शिंदे यांनी असा युक्तिवाद केला की अर्जदाराला कलम १२(२) ची नोटीस मिळाली तेंक्हापासुन मुदतीचे दिवस मोजणेत यावे. या संदर्भात अर्जदाराच्या म्हणण्यानुसार त्यांना विशेष भुसंपादन अधिकारी यांनी उपरोक्तित कायदयाचे कलम १२(२) नुसार पाठविलेली नोटीस दिनांक ७/१०/२००२ ला मिळाली. सदर निर्देशन दिनांक १५/११/२००२ रोजी दाखल केलेले आहे. एकंदरीत नोटीस मिळाल्याच्या आत ३८ दिवसात निर्देशन दाखल करण्यात आले आहे व ते मुदतीत आहे. म्हणून मी मुद्दा क्रमांक ४ ला होकारार्थी उत्तर देत आहे व ५ ला अनुसरून खालील प्रमाणे आदेश पारीत करण्यात येत आहे.

आदेश

१. निर्देशन अर्ज प्रमाणशिर खर्चसह अंशतः मंजुर करण्यात आला.
२. उत्तरवादी यांनी अर्जदाराला संपादीत जमीन गट क्रमांक २३ मधील १ हे ८७ आर क्षेत्राला १,५०,०००/- रुपये प्रती हेक्टर भावाने वाढीव नुकसान भरपाई दयावी.
३. ४४० मोठे संत्रा झाडांना ३५००/- रुपये प्रती झाड, ९ संत्रा कलगांना ५००/- रुपये प्रती कलम ४ आंब्याचे झाडांना ५,०००/- रुपये प्रती झाड, प्रमाणे वाढीव मोबदला देण्यात यावा.
४. उत्तरवादी यांनी अर्जदाराला अगोदर दिलेली रक्कम वजा करून वाढीव रक्कम दयावी.
५. उत्तरवादी यांनी अर्जदाराला वाढीव रकमेवर ३० टक्के दिलासा रक्कम, आयी

IN THE COURT OF CIVIL JUDGE (SR.DN.) DARWHA

Date on which the copy was applied for.....18th..... day of Sept 2015

Date on which the applicant was told to appear on.....28th..... day of Sept 2015

Date on which the applicant was completed on.....18th..... day of Oct 2015

Date on which the copy ready for delivered.....18th..... day of Oct 2015

Date on which the copy ready for delivered or posted.....15th..... day of Oct 2015

Superintendent 15.10.15

Date: Civil Judge (Sr.Dn.) Darwha

Cr.No. 874/15 Case No. C.R.C. NO 2015/81 D.on/Fd. 14.9.2015
 v. copy of..... 81

विधमान, श्री ई. र. शेखा, दिवाणी न्यायाधीश (व.स्तर), दारबहा.

भूसंपादन मामला क्र. ३०२८/२००६

(जुना क्र. : २५४/२००४.)

प्रलिहाद-वि- शासन+२

निर्णय दिनांक. १४/०९/२०१५

खार्चाचे विवरण

निशाणी क. ३१

अनु क्र.	विवरण	आवेदक	गैरअर्जदार क्र. २ ने ३	गैरअर्जदार क्र. ?
१	दाव्यावरील मुद्रांक	३३,६१५—००	---	---
२	वकील पत्रावरील मुद्रांक	१०—००	---	१०—००
३ (३) (सूलवाणी मुद्रांक) (३)	---	१९—००	---	---
४	कारप्रैस्यावरील मुद्रांक	१०—००	---	---
५	अर्जवरील मुद्रांक	१६—००	---	---
६	विविध फी. (रु. ४४,१५,२३९/-)	२८,२०८—००	२८,२०८—००	२८,२०८—००
	एकुण रुपये	६१,८७८—००	२८,२०८—००	२८,२१८—००
	प्रमाणांशिर खच	२५,८५७—००	---	---

आज दिनांक १६/०९/२०१५ रोजी माझे सहीनिशी व न्यायालयाच्या शिक्क्यानिशी दिले आहे.

तयार करणार :—

वरिष्ठ लिपीक.

दिवाणी न्यायालय व.स्तर,दारबहा.

(ई. र. शेखा)
दिवाणी न्यायाधीश(व.स्तर),दारबहा

अर्जदारकरीता श्री शिंदे, वकील. ५५५५८८

उत्तरवादी क्र. १ करीत श्री आर.सी.पवार, वकील. ५५५५८८

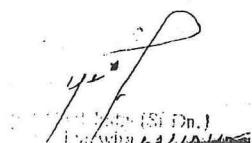
उत्तरवादी क्र. २ व ३ करीत श्री शेंटे, सरकारी अभियोक्ता. ५५५५८८

Xeroxed copy

Copied by

① M.Digital

② MHS

परिशिष्ट-दोन ब

महाराष्ट्र शासन

विधानमंडळ कामकाज/अतितातडीचे

फोन नं. ०२३/२२८३४००२

Email tanyeet.mujawar@nic.in

क्रमांक:-विधेका-२०१७/प्र.क्र.९२/अ-४

महसूल व वन विभाग,
माताम कामा मार्ग-हुतात्मा
राजगुरु चौक, मंत्रालय, मुंबई
दिनांक: २२.०२.२०१८.

प्रति,

अवर सचिव, (समिती)

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय,
विधानभवन, मुंबई.

विषय : मौजा कुंभारकिन्ही/ मांगकिन्ही, ता. दारव्हा, जि. यवतमाळ येथील शेतकऱ्यांना कुंभारकिन्ही प्रकल्प (१९९५) अंतर्गत संपादित शेत जमिनीचा वाढीव मोबदला मिळणेबाबत या विषयावरील अऱ्ड. रामहरी रूपनवर (वि.प.स.) यांचा विनंती अर्ज

संदर्भ: १) महाराष्ट्र विधानमंडळाचे पत्र क्र.४८२७/मविस/विपविअस/ड-१५,
दि.१७.०२.२०१८

महोदय,

उपरोक्त विषयाबाबत आपल्या संदर्भाधिन पत्रान्वये शुक्रवार दि.२३.०२.२०१८ रोजी सकाळी ११.३० वाजता कक्ष क्र.८०१, चवा मजला विधान भवन मुंबई येथे बैठक आयोजित करण्यात आल्याचे कळविले आहे. सदर पत्रात नमुद केल्यानुसार बैठकीसाठीची अद्यायावत माहितीच्या ४० प्रती यासोबत जोडून पाठविण्यात येत आहेत.

आपली,

(उच्छृङ्खलाके

(आशा डहाके)

सहायक संचालक, नगर रचना तथा अवर सचिव

टिप्पणी

“मौजे कुंभारकिन्ही/ मांगकिन्ही, ता. दारब्बा, जिल्हा यवतमाळ येथील शेतकऱ्यांना कुंभारकिन्ही प्रकल्प (१९९५) अंतर्गत संपादित शेत जमिनीचा वाढीव मोबदला मिळणबाबत” या विषयावरील ॲड. रामहरी रुपनवर, वि.प.स. यांचा विनंती अर्ज.

या प्रकरणाची पाश्वर्भूमी खालीलप्रमाणे -

- ० या प्रकरणात निवाडा दि. २१/०३/२००२ रोजी जाहीर. क्षेत्र- १३९.८१. हे.आर.
- ० मा. दिवाणी न्यायालयात वाढीव मोबदल्याकरिता कलम-१८ अन्वये दिवाणी दावा दाखल क्र. २०२८/२००४ दाखल. (श्री. प्रल्हाद पिंका जाधव)
- ० दि. १४/०९/२०१५ अन्वये मोबदला रक्कम रु. ४०,०००/- प्रती हे. ऐवजी रु. १,५०,०००/- प्रती हे. (बागायती) वाढीव मोबदला मा. दिवाणी न्यायालयात मंजुर करण्यात आला.
- ० दि. ३०/११/२०१५ चे पत्रानुसार भूसंपादन अधिकारी, दारब्बा यांनी विधी व न्याय विभाग. नागपूर यांचे अभिप्रायांकरीता पाठविले.
- ० दि. २०/०९/२०१६ रोजी अभिप्राय प्राप्त झाले. त्यान्वये वरील आवेश मान्य करून (Acquiesce) करण्याचे कळविले.
- ० भूसंपादन अधिकारी, दारब्बा यांनी दि.०३/१०/२०१६ अन्वये भूसंपादन संस्थेस रक्कम न्यायालयात जमा करण्याचे कळविले.
- ० तथापि तत्पुर्वीच दि. २०/०६/२०१६ रोजी कार्यकारी अभियंता, लघुसिंचन विभाग, पुसद यांनी First Appeal Stamp No. १२३७७/२०१६ मा. उच्च न्यायालय, नागपूर येथे दाखल केले आहे.
- ० भूसंपादन संस्थेने दि. ०३/११/२०१६ व सुधारीत शासन निर्णयाप्रमाणे विधी व न्याय विभाग/ जिल्हाधिकारी यांचे सल्ल्याने अपिलात जाणे अभिप्रैत होते. त्यामुळे भूसंपादन अधिकारी/ जिल्हाधिकारी, यवतमाळ यांचे स्तरावर प्रकरण प्रलंबित नसल्याचे यापुर्वीच्या अहवालात नमूद करण्यात आलेले आहे.

आता या प्रकरणी ॲड. रामहरी रुपनवर, वि.प.स. यांच्या विनंती अर्जानुसार महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय यांचे पत्र दि. १७/०२/२०१८ अन्वये शुक्रवार दिनांक २३ फेब्रुवारी, २०१८ रोजी सकाळी ११.३० वा. विधान भवन, मुंबई येथे बैठक आयोजित करण्यात आलेली आहे. त्याकरिता जिल्हाधिकारी, यवतमाळ यांना या कार्यालयाच्या दि.२०/०२/२०१८ अन्वये अद्ययावत अहवाल शासनास पाठविण्याविषयी कळविण्यात आले होते. त्याअन्वये यांनी कार्यकारी अभियंता, लघु पाटवंधारे विभाग, पुसद यांनी पाठविलेली टिप्पणी शासनास सादर केलेली आहे. त्याचा गोषवारा खालीलप्रमाणे -

- मा. दिवाणी न्यायालयाने कुंभारकिन्ही लघु प्रकल्पाकरिता दावा क्र.
- २०२८/२००४ यामध्ये
- कोरडवाहू जमिनीला रु. ७००००/- ते रु. १०००००/- प्रती हे.
- ओलीताच्या जमिनीला रु. १५००००/- प्रती हे.
- संत्रा झाडास रु. ५००/- ते रु. ३५००/- प्रती झाड.दर मान्य केलेला आहे.

अ क्र	प्रकरणाची सद्यस्थिती	संख्या	रबकम (लक्ष)
१	मा. दिवाणी न्यायालयाने निर्णय दिलेली ओळिताच्या जमिनीची प्रकरणे.	८८	६२०२.०२
२	मा. उच्च न्यायालयात अपील दाखल झालेली प्रकरणे.	७८	४७९१.३४
३	अपील दाखल प्रकरणी रबकम भरलेली प्रकरणे.	४९	३६९३.४७
४	अपील दाखल प्रकरणी रबकम भरावयाची प्रकरणे.	२९	१०१७.८७
५	Withheld Amount असलेली प्रकरणे. (अ.क्र.३ पैकी)	०४	३८३.३२
६	अपीलावाबतचा निर्णय करावयाची प्रकरणे.	१०	५२८.२६

या प्रकरणात मा. श्री. रामहरी रुपनवर यांच्या अर्जावर चर्चा करण्याकरिता दि.०७/०१/२०१७ रोजी मा. उपसभापती, विनंती अर्ज समिती यांच्या अध्यक्षतेखाली बैठक आयोजित करण्यात आली होती. या बैठकीत कलम-१८ व कलम-२८ अंतर्गत देय रबकमासंबंधात तडजोडीने प्रकरण निकाली काढावे. त्यानंतर विनंती अर्ज समितीची बैठक पुन्हा घेण्याचे ठराविण्यात आले. त्या अनुसंगाने दि.२१/०३/२०१७ रोजी मौ. दारव्हा येथे कार्यकारी अभियंता, लघु पाटबंधरे यांच्या अध्यक्षतेखाल संबंधित शेतक-यांसोबत बैठक घेण्यात आली. चर्चेमध्ये महसूल व वन विभागाचे दि.०३/११/२०१६ व दिनांक २३/०२/२०१७ च्या शासन निर्णयानुसार कलम-४ च्या दिनांकास असलेल्या रेडीरेकनर दराच्या ४ पटीपर्यंत वाढीव दराने जमिनीचा मोबदला स्विकारण्यास भूधारकांस विनंती करण्यात आली परंतु जमिनीचा रेडीरेकनरचा दर अत्यल्प आहे व झाडांच्या वाढीव मोबदल्याबाबत सदर निर्णयामध्ये काही देऊ केलेले नसल्यामुळे भूधारकांनी विनंती नाकारली तसेच मा. दिवाणी न्यायालयाच्या निदेशानुसार वाढीव मोबदला

देण्याबाबत आप्रही भूमिका घेतली असेही वरील अहवालामध्ये नमूद केलेले आहे. या प्रकरणात या कार्यालयाचा अहवाल खालीलप्रमाणे सादर करण्यात येते आहे —

» दि. ०३/११/२०१६ व २३/०२/२०१७ हे शासन निर्णय कलम-१८ च्या वाढीव मोबदल्याच्या प्रकरणांमध्ये मा. दिवाणी न्यायालयाच्या आदेशानुसार कलम-४ च्या दिनांकास येणा-या जमिनीच्या दरावर ग्रामीण भागात चौपट व नागरी भागात चौपट वाढीव मोबदला येत असेल (व्याज व सोलेशियम वगळून) तरच मा. उच्च न्यायालयात दावा दाखल करावा अथवा कसे याबाबत कार्यपद्धतीचे निकष ठरविण्यात आलेले आहे. या निर्णयांमध्ये शासनातर्फ कोणत्याही वाढीव मोबदल्याची शिफारस करण्यात आलेली नाही. तसेच मा. दिवाणी न्यायालयाच्या वाढीव मोबदल्याच्या निर्णयांमध्ये कोणतीही ढवळाढवळ न करता वरील निकष ठरविण्यात आलेले आहेत. त्यामुळे भूधारकांची झाळांच्या दरातसुध्दा चार पटीने वाढ करण्याची विनंती मान्य करता येणार नाही. तसेच त्यानुसार वरील शासन निर्णयात बदल/ सुधारणा करता येणार नाही, असे नम्बरपैक कळविण्यात येत आहे.

सोबत :- वरील निर्णयांच्या प्रती सुलभ संदर्भासाठी सादर करण्यात येत आहे.

महाराष्ट्र शासन

विधीमंडळ बाबू

ई-मेल : -dom19.wrd@maharashtra.gov.in

क्रमांक : विअस-२०१७/प्र.क्र.(०३/२०१७)/लपा

जलसंपदा विभाग

मादाम कामा रोड,

राजगुरु हुतात्मा चांक,

मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२.

दिनांक:- २२.०२.२०१८

प्रति

प्रधान सचिव,

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय,

विधानभवन, मुंबई

विषय :- मौजा कुंभार किन्ही/मांगकिन्ही ता.दारव्हा,जि.यवतमाळ येथील
 शेतकऱ्यांना कुंभारकिन्ही प्रकल्प १९९५ अंतर्गत संपादित शेतजमिनीचा
 वाढीव भोबदला मिळणेबाबत.

संदर्भ:- आपले दि. ०७.०२.२०१८ चे पत्र.

उपरोक्त विषयाकित प्रकरणाच्या अनुषंगाने आपल्या कार्यालयास ४० प्रती उपलब्ध करून
 देण्यात येत आहेत.

शेतकऱ्या

(रेखा भवार)

कक्ष अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रत.

कार्यासन लपा संग्रहार्थ

कार्यालय
कार्यकारी अभियंता,
लघु पाटबंधारे विभाग,
पुसद

विधान परिषद विनंती अर्ज समितीची बैठक दि. 23.02.18

कुंभारकिन्ही लघु प्रकल्प

ता. दारव्हा, जि. यवतमाळ

अद्यावत माहितीची टिपणी

विषय: " मौजा. कुंभारकिन्ही/मांगकिन्ही ता. दारव्हा, जि. यवतमाळ येथील शेतकऱ्यांना कुंभारकिन्ही शकल्प (१९९५) अंतर्गत संपादित शेतजमिनीचा कऱ्यावरील मोबदला मिळणेबाबत" या विषयावरील ॲड. रामहरी रुपनवर वि.प.स. यांचा विनंती अर्ज

अद्यावत टिप्पणी

कुंभारकिन्ही लघु प्रकल्प

ता.दारव्हा, जि.यवतमाळ

विषय: "मौजा. कुंभारकिन्ही/मांगकिन्ही ता. दारव्हा, जि. यवतमाळ येथील शेतकऱ्यांना कुंभारकिन्ही प्रकल्प (१९९५) अंतर्गत संपादित शेतजमिनीचा वाढीव मोबदला मिळणेबाबत" या विषयावरील अँड. रामहरी रुपनवर वि.प.स. यांचा विनंती अर्ज

कुंभारकिन्ही प्रकल्पाची वितीय घंजुर प्रशासकिय मान्यता किंमत 38.23 कोटी अमुन तृतीय सु.प्र.मा. प्रसताव (रु.118.30 कोटी) मान्यतेसाठी सादर झाला आहे. प्रकल्पावर १/२०१८ अखेर बांधकामासाठी रु.33.31 कोटी खर्च झाला आहे. उर्वरीत तरुद रु.४४.९९ कोटी भुसंपादनासाठी प्रस्तावित अमुन त्पापैकी भुसंपादनावर रु.५४.५६ कोटी खर्च झाला आहे.

कुंभारकिन्ही लघु प्रकल्पाकरीता भुसं.मा.क्र. १६/४७/९८-९९, मौ.कुंभारकिन्ही व इतर प्रकरणांअंतर्गत शेतकऱ्यांच्या जमीनी संपादीत करण्यात आल्या होत्या. परंतु संपादीत जमीनीचा भोवदला हा अत्यल्प मिळालेला असल्याने शेतकऱ्यांतर्फे दिवाणी न्यायालयात याचिका दाखल करण्यात आल्या होत्या. मा. दिवाणी न्यायालय, दारव्हा यांनी LAC No. २०२८/०४ मध्ये दि. १४/०९/१५ रोजी निकाल देवून वाढीव मोबदला देण्यासंदर्भात आदेश देण्यात आले. परंतु मा.दिवाणी न्यायालयाने दिलेल्या निर्णयातून फलज्ञाडाबाबत दिलेली अवक्तव वाढ याकरीता सदर प्रकरणात विपावि महामंडळातर्फे उच्च न्यायालय, नागपूर येथे अपील दाखल करण्यात आले आहे. भु.सं.मा.क्र.16/47/98-99 मौ.कुंभारकिन्ही मधील निवाडयात जमिनीचा कमाल दर रु.41700 व किमान दर रु. 38000 तसेच संत्रा झाडाकरीता कमाल दर रु. 1686 व किमान दर रु. 58 असा दिला आहे.

दिवाणी न्यायालयाने कुंभारकिन्ही लघु प्रकल्पाकरीता मौ.कुंभारकिन्ही येथील संपादीत कोरडवाहू जमिनीला हेक्टरी रु. 70,000/- ते 1,00,000/- दर दिला आहे व ओलीलाच्या जमिनीस हेक्टरी रु. 1,50,000/- व संत्रा झाडास कमाल रु. 3500/- दर व किमान दर रु.500 दिला आहे. हेक्टरी 1,50,000/- जमिनीचा दर व संत्रा झाडास मूळ मुल्याकानाच्या दुपटीपेक्षा जास्त दर दिलेल्या ४४ प्रकरणांपैकी २ प्रकरणी शासनातर्फे व ७६ प्रकरणी विपावि महामंडळातर्फे उच्च न्यायालयात अपील दाखल करण्यात आली असून, १० प्रकरणी अपीलाबाबत कार्यवाही सुरु आहे.

अ. क्र.	प्रकरणाची सद्यास्थिती	संख्या	रकम (रु.लक्ष)
1)	दिवाणी न्यायालयाने निर्णय दिलेली ओलिताच्या जमिनीची प्रकरणे	88	6202.92
2)	मा. उच्च न्यायालयात अपील दाखल झालेली प्रकरणे प्रकरणे	78	4791.34
3)	अपील दाखल प्रकरणी रवकम भरलेली प्रकरणे	49	3693.47
4)	अपील दाखल प्रकरणी रवकम भरावयाची प्रकरणे	29	1097.87
5)	Withheld Amt असलेली प्रकरणे (अ. क्र. ३ पैकी)	4	883.32
6)	अपीलाबाबतचा निर्णय कसवयाची प्रकरणे	10	528.26

दरम्यान सदर प्रकरणात कुंभारकिन्ही येथील कास्तकारांनी वाढीव मोबदला मिळणेसंदर्भात मा. श्री रागहरी रुपनवर वि.प.स. यांचे मार्फत विनंती अर्ज समितीला अर्ज सादर केला होता. त्या अनुषंगाने मा.श्री.माणिकराव ठाकरे, उपसभापती, विनंती अर्ज समिती यांचे अध्यक्षतेखाली मा.श्री रामहरी रुपनवर वि.प.स. यांचे अर्जावर चर्चा करण्याकरीता दि. ०७/०१/१७ रोजी बैठक आयोजित करण्यात आली होती.

सदर बैठकीत कुंभारकिन्ही प्रकल्पाकारीता भुसंपादन प्रकरणात कलम १८ व २८ अंतर्गत देय रकमेसंदर्भात संबंधीत भुधारकांसह तडजोळीने प्रकरण निकाली काढावे व त्यानंतर विनंती अर्ज समितीची बैठक पुन्हा घेण्याबाबत ठरविण्यात आले. त्याअनुषंगाने दि. २१/०३/१७ रोजी दारव्हा येथे श्री रा.घ.बघमार, कार्यकारी अभियंता, लघु पाटबंधरे विभाग, पुसद यांचे अध्यक्षतेखाली संबंधीत कास्तकारंसमवेत बैठक आयोजित करून चर्चा करण्यात आली. चर्चेमध्ये महसूल व वन विभागाचे दि. ०३/०१/१६ व दि. २३/०२/१७ च्या शासन निर्णयानुसार कलम ४ च्या दिनांकास असलेल्या रेडी रेकनर दराच्या चार पटीपर्यंत वाढीव दराने जमिनीचा मोबदला स्विकारण्याबाबत भुधारकांना विनंती करण्यात आली. परंतु जमिनीचा रेडी रेकनरचा दर अत्यल्प आहे व झाडांच्या वाढीव मोबदल्याबाबत सदर निर्णयामध्ये काहीही देवू केलेले (Not offered) नसल्यामुळे भुधारकांनी विनंती नाकारून मा. दिवाणी न्यायालयाच्या आदेशानुसार वाढीव मोबदला देण्याबाबत आग्रही भुमिका घेतली व तसे निवेदन सादर केले.

यासंदर्भात शासनाचे दि. २०/०३/१७ चे पत्रान्वये दि. २२/०३/१७ ला विधान भवन मुंबई येथे मा.श्री.माणिकराव ठाकरे, उपसभापती, विधान परिषद विनंती अर्ज समिती यांनी बोलाविलेल्या सभेस श्री.गावडेराहेब, सहसचिव (भूसंपादन) व श्री.रा.घ.बघमार, कार्यकारी अभियंता, लघु पाटबंधरे विभाग, पुसद हे उपस्थित होते, सदर सुभेमध्ये भुधारकांसमवेत दि. २१/०३/१७ ला झालेल्या बैठकीतील कार्यवाहीच्या अनुषंगाने चर्चा करण्यात आली. चर्चेत शासन निर्णय दि. ०३/०१/१६ व दि. २३/०२/१७ मध्यील निकषानुसार मा. दिवाणी न्यायालयाने जमिनीची किंमत रेडी रेकनर दराच्या चार पटीपर्यंत दिली असल्यास अपील करू नये असा उल्लेख आहे, परंतु जमिनीवरील इतर अलंकाराबाबत झाडांबाबत उल्लेख नसल्यामुळे झाडांच्या किंमती पुढी निवाह्यातील दरानेच देणे शक्य असल्याचे निर्दर्शनास आले असता, मा.श्री.माणिकराव ठाकरे, उपसभापती, विधान परिषद विनंती अर्ज समिती यांनी जमिनीच्या दरासह झाडांच्या दरासहुद्दा चार पटीपर्यंत वाढ विचारात घ्यावयास पाहिजे, असे मत व्यक्त केले.

शासन निर्णयामध्ये झाडांच्या वाढीव मोबदल्याबाबत स्पष्ट उल्लेख नसल्यामुळे व भुधारकांची दिवाणी न्यायालयाच्या आदेशानुसार वाढीव मोबदला देण्याबाबत आग्रही भुमिका असल्यामुळे तडजोड करणे शक्य झाले नाही. दरम्यान विपाचि महामंडळातर्फे अपील करण्यात आलेल्या ७६ पैकी यीजा कुंभारकिन्ही येथील २ प्रकरणी (FA 520/05 प्रकाश व FA 446/05 शामराव) आणि भुधारकातर्फे दाखल करण्यात आलेल्या एका प्रकरणी (FA 457/06 धनराज) मा. उच्च न्यायालयाने दि. 27.07.17 व 08.11.17 च्या आदेशान्वये जमिनीसाठी हेकटरी रु. 1,50,000/- व संत्रा झाडांसाठी कमाल रु. 3500/- दर मंजूर केला आहे.

मा. उच्च न्यायालयाने निर्णय दिलेल्या ३ प्रकरणी विपाचि महामंडळाच्या अभिप्रायाची कार्यवाही सुरु असून, त्यावरील महामंडळाच्या निर्णयानुसार उर्वरीत प्रकरणी कार्यवाही करण्यात येईल.

भुषण राघव
संपूर्ण विधान सभा

महाराष्ट्र शासन

विधानमंडळ कामकाज/अतितातडीचे

फोन नं. ०२३/२२८३४००२

Email tanveer.mujawar@nic.in

क्रमांक:-विधानमंडळ कामकाज/अतितातडीचे

महसूल व वन विभाग,

मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा

राजगुरु चौक, मंत्रालय, मुंबई

दिनांक: २०/०२/२०१८

प्राप्ति,

जिल्हारेखिकारी, विधानमंडळ

विधानमंडळ.

विषय:- मौजा कुंभारकिन्ही/ मांगिकिन्ही, ता. दारव्हा, जि. यवतमाळ येथील शेतकऱ्यांना कुंभारकिन्ही प्रकल्प (१९९५) अंतर्गत संपादित शेत जमिनीचा वाढीव मोबदला पिछणेबाबत या विषयावरील डॉ. रामहरी रूपनवर (वि.प.स.) यांचा विनंती आज

संदर्भ:- अवर सचिव (समिती)महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय यांचे दि. १६.२.२०१८ रोजीचे पत्र

महोदय,

महाराष्ट्र राज्याची विधानसभा यांची इच्छा इतरांना देण्यात आली नियमानुसार सूचित घटे दारव्हा यांच्यात यांच्या विधानमंडळ कामकाजीने काणगदात आली आहे. सदर बैठकीसाठी उप विभागीय अधिकारी व अधिकारी, दारव्हा व कार्यकारी अधियंता, लघु पाटवंधरे विभाग पूसद यांच्यासह उपस्थित राहावे. सदर प्रकरणी अद्ययावत टिप्पणी शासनास tanveer.mujawar@nic.in या ईमेल वर तात्काळ सादर करावी, ही विनंती.

आपली,

(आशा डहाके)

सहायक संचालक, नगर रचना तथा अवर लेखन

महाराष्ट्र विधानसभा
महाराष्ट्र विधानसभा
महाराष्ट्र विधानसभा

विधायिका
५१

प्रेषक :

प्रधान सचिव,
महाराष्ट्र विधानसभा

प्रति,

१) प्रधान सचिव,	२) प्रधान सचिव,	३) प्रधान सचिव
महाराष्ट्र शासन,	महाराष्ट्र शासन,	महाराष्ट्र शासन,
जनरल्प्रेस्ट्र विभाग,	महसूल व चय (महसूल) विभाग	मदत पुनर्वसन विभाग,
संताळय, मुंबई -४०००३२.	संताळय, चुवई -४०००३२	संताळय, मुंबई -४०००३२

विषय :- "मौजा कुंभारकिन्ही/मांगिकन्ही ता. दारवडा, जि. यवतमाळ योथील शेतक-यांना कुंभारकिन्ही प्रकल्प (१९९५) अंतर्गत संपादित शेतजभिनीचा वाढीव मोबदला मिळण्यावत" या विषयावरील अंड. रामरही लप्पनवर, वि.प.रा. यांचा विनंती आज.

- संदर्भ :- १) जलसंपदा विभागाचे पत्र क्र. विझस/२०१७/(०३/२०१७)/लपा-२ दिनांकित ७ जानेवारी, २०१७
२) महसूल व चय विभागाचे पत्र क्र. विंस्का-२०१७/प्र.क्र. ०३/अ-४ दिनांकित ६ जानेवारी, २०१७.
३) या संविचालयाचे पत्र क्र. ३६६४/मविस/विषविझस/ड-१५ दिनांकित २७ जानेवारी, २०१७.

महोदय,

उद्दांकत विषयाच्या अनुपत्ताचे निदेशानुसार आपणास घटकदेण्यात गेले की, विधानपरिषद विनंती आज समितीची वैठक शुक्रवार, दिनांक २३ फेब्रुवारी, २०१८ रोजी राकाळी १९.३० वाजता कक्ष क्रमांक ८०९, आरवा मजला, विधान भवन, मुंबई येथे आयोजित करण्यात आली आहे.

उद्दांक वैठकीत उपरोक्त विषयाकिता विनंती अर्जानिवारत निमित्त वार्षिकी साधारणी सांख्यिकी शासक घोषणा घेऊन घेईल, तरी वैठक वैठकीस क्षेत्रीय रत्नरावरील संविचालयात असिलाऱ्या यांच्या सोबत लांगित रहाये. तसेच उक्त विनंती अर्जानीची विषयावदीच्या अद्यावत माहितीच्या ४० प्रती या संविचालयाचा दिनांक २२ एप्रिल, २०१८ याद्या पाठीवण्यात याच्यात ही विनंती.

आपला,

महाराष्ट्र संचिव (समिती)
महाराष्ट्र विधानसभा

गांधी ग्रन्थ

- १) श्री. एन वी. रिंदे, मुख्य अधिकारी व सहसचिव, जलसंपदा विभाग, संताळय, मुंबई-३२
२) श्री. सु. वि. गावडे, सहसचिव, महसूल व चय (महसूल) विभाग, संताळय, मुंबई-३२
३) श्री. राहुल कुलकर्णी, उप सचिव, मदत व पुनर्वसन विभाग, संताळय, मुंबई-३२

जिल्हाधिकारी यवतमाळ (भूसंपादन/न्यायपथक) यांचे कार्यालय
 (नविन प्रशासकीय भवन, जिल्हाधिकारी कार्यालय, परीसर, रुम नं. १.०९ दुर्घटनी क्र. ०७२३२/२४०९६५)
 Email-oiclaoyavatmal@gmail.com

क्रमांक/अक्वा/न्यायपथक/कावि/ १४३/२०१८

दिनांक: २९ फेब्रुवारी, २०१८

विधानमंडळ कामकाज

शतितातडीचे

प्रति,

१) उपविभागीय अधिकारी तथा
 भूसंपादन अधिकारी, दारवहा
 राकार्यकारी अभियंता,
 लघु पाटबंधारे विभाग, पुसद

विषय:- मौजा कुंभारकिन्ही/मांगकिन्ही ता. दारवहा जि. यवतमाळ येथील शेतक-यांना कुंभारकिन्ही प्रकल्प (१९९५) अंतर्गत संपादित शेत जमिनीचा वाढीच मोबदला मिळणेबाबत या विच्यावरील मैड. रामहरी रुपनवर (वि.प.स.) यांचा विनंती अर्ज.

संदर्भ:- सहायक संचालक, नगर रचना तथा अवर सचिव, महसूल व वन विभाग, मंत्रालय मुंबई यांचे पत्र क्रमांक:-
 विनंका-२०१७/प्र.क्र. ०६/३-४ दि. २०/०२/२०१८

-०००-

विच्यावरीत पत्रास अनुसरून आपणास कळविण्यात येते कि, शुक्रवार, २३ फेब्रुवारी, २०१८ रोजी सकाळी ११.३० वाजतां कक्ष क्र. ८०१, आठवा भजला, विधानभवन, मुंबई येथे विधानपरिषद विनंती अर्ज समितीची बैठक आयोजित करण्यात आली आहे. सदूर बैठकीसाठी जिल्हाधिकारी तसेच आपणांस उपस्थित राहण्यावावत सदर विच्यावरीत आले आहे.

त्याअनुवंगाने सदर बैठकीकरीता उपस्थित राहण्याकरीता, जिल्हाधिकारी यवतमाळ यांचे प्रतिनिधी म्हणून उपविभागीय अधिकारी तथा भूसंपादन अधिकारी, दारवहा यांना यादवारे प्राधिकृत करण्यात येत आहे. तरी सदर प्रकरणी अद्यावत टिपणीसह वरीलप्रमाणे दिलेल्या तारखेस व वेळेस नियोजित ठिकाणी उपस्थित राहावे. तसेच सदर टिपणीची प्रत दिलेल्या ईमेलवर तात्काळ शासनास सादर करण्यात यावी.

—
 (डा. राजेश देशमुख)

जिल्हाधिकारी यवतमाळ

प्रतिलिपीपी:-

सहायक संचालक, नगर रचना तथा अवर सचिव, महसूल व वन विभाग, मंत्रालय मुंबई यांना त्यांचे पत्र दि. २०/०२/२०१८ अन्वये माहितीकरीता.

—
 जिल्हाधिकारी यवतमाळ

जावक क्र. 497 /कोर्टकेस/कुभारकिन्ही/विपविअस/१८

कार्यालय
कार्यकारी अभियंता,
लघु पाटबंधरे विभाग,
पुसद
दिनांक २१.०२.१८

प्रति,

मा. जिल्हाधिकारी

यवतमाळ

विषय: कुभारकिन्ही लघु प्रकल्प

मौजा. कुभारकिन्ही/मांगाकिन्ही ता. दारब्हा, जि. यवतमाळ येथील शेतकऱ्यांना कुभारकिन्ही प्रकल्प
(१९९५) अंतर्गत संपादित शेतजमिनीचा वाढीच मोबदला मिळणेबाबत

संदर्भ: आपले पत्र क्र. पत्र क्र. १५९/१८, दि. २१.०२.१८

महोदय,

विषयाकित प्रकरणी अद्यावत माहितीची टिप्पणी सादर करण्यात येत आहे.

माहिती व योग्य कार्यवाहीस्तव सविनय सादर.

सहपत्र: अद्यावत माहितीची टिप्पणी

प्रत,

- १) मा.अधिकारी अभियंता, यवतमाळ पाटबंधरे मंडळ, यवतमाळ यांना माहितीस्तव सविनय सादर.
- २) उपविभागीय अधिकारी तथा भूसंपादन अधिकारी, दारब्हा यांना माहितीस्तव सस्नेह आग्रेषीत.

(स.म.निवल)

कार्यकारी अभियंता,
लघु पाटबंधरे विभाग,

पुसद

भूसंपादन अधिनियम, १८९४ मधील कलम
१८ अंतर्गत मा.दिवाणी न्यायालयाच्या
निर्णयाविरुद्ध वरिष्ठ न्यायालयात अपील
बाबतच्या कार्यवाहीचे निकष.

महाराष्ट्र शासन

महसूल व वन विभाग

शासन निर्णय क्रमांक: संकीर्ण-२०१४/प्र.क्र.४९/ भाग -१/ अ-४

हुतात्मा राजगुरु चौक

माताम कामा मार्ग, मंत्रालय मुंबई-३२

तारीख: ०३ नोव्हेंबर, २०१६.

वाचा – शा.नि. म.व.व.वि.भाग क्र.एलक्युएन-०१/२०११/प्र.क्र.३०/अ-२, दि.१३.१०.२०११ व शुद्धीपत्रक
दि.१८.२.२०१२

प्रस्तावना –

भूसंपादन अधिनियम, १८९४ च्या तरतुदीनुसार राज्यातील विविध प्रकल्पांसाठी शासनाच्या विविध विभागाकडून खाजगी जमिनीचे भूसंपादन सार्वजनिक प्रयोजनासाठी करण्यात येत होते. भूसंपादन अधिनियम, १८९४ च्या कलम ११ अन्वये निवाडा जाहीर केल्यानंतर निवाडयातील नुकसान भरपाई मान्य नसल्यास उक्त अधिनियमातील कलम १८ अन्वये संबंधित भूदारकांना मा.दिवाणी न्यायालयात भूसंदर्भ दाखल करण्याची तरतुद होती. अशा प्रकरणांमध्ये मा.दिवाणी न्यायालयाने दिलेला वाढीव मोबदल्याचा आदेश संबंधित प्रशासकीय विभागास मान्य असल्यास संबंधित प्रकरणांबाबत विधी व न्याय विभागाच्या साळऱ्याने सहमती (Acquiesce) दर्शविण्यात येऊन संबंधित प्रकरणांमध्ये वरिष्ठ न्यायालयात अपील दाखल न करण्याचा निर्णय घेण्यात येतो. तथापि, ज्या प्रकरणांमध्ये मा.दिवाणी न्यायालयाने दिलेला वाढीव मोबदल्याचा आदेश संबंधित प्रशासकीय विभागास मान्य नसल्यास विधी व न्याय विभागाचा सल्ला घेऊन वरिष्ठ न्यायालयात अपील करण्याची कार्यवाही करण्यात येते.

मा.मुख्यमंत्री महोदयांच्या अध्यक्षतेखालील वॉर रूम वैठकीमध्ये इतर मुद्दांवरोवरच भूसंपादन अधिनियमातील तरतुदीनुसार कलम १८ खालील मा.दिवाणी न्यायालयाच्या निर्णयाविरुद्ध वरिष्ठ न्यायालयात दाखल करण्यात आलेल्या प्रकरणांमध्ये झालेले बहुतांश निर्णय हे शासनाच्या विरोधात देण्यात येत असून शासनाच्या वाजूने देण्यात आलेल्या निर्णयांची संख्या तुलनात्मक दृष्ट्या अत्यल्प आहे. तसेच सद्यःस्थितीत गा.दिवाणी न्यायालयामध्ये कलम १८ खालील सुमारे ५०,००० दावे प्रलंबित असल्याची बाब वैठकीमध्ये निदर्शनास आणण्यात आली. वरिष्ठ न्यायालयातील अपीलात दाखल प्रकरणांमध्ये निर्णय लागण्यास खूपच कालावधी जात असल्यागुणे, भूसंपादन कायद्याच्या तरतुदीनुसार १५% व्याजाचा भार शासनास नाहक सोसावा लागतो. त्यागुणे भूसंपादन अधिनियम, १८९४ अंतर्गत कलम १८ खालील मा.दिवाणी न्यायालयाने दिलेल्या वाढीव मोबदल्याच्या आदेशाविरोधात कोणत्या परिस्थितीत अपील दाखल करण्याची आवश्यकता नाही, यावाचत तपासणी करून निर्णय घेण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती. त्यावाचत सर्वकष विचारविनिमय करून शासन पुढील प्रमाणे निर्णय घेत आहे.

शासन निर्णय -

भूसंपादन अधिनियम, १८९४ मधील कलम १८ खालील तरतुदीनुसार मा.दिवाणी न्यायालयात दाखल करण्यात आलेल्या प्रकरणांमध्ये मा.न्यायालयाने दिलेल्या वाढीव मोबदल्याच्या आदेशाविरुद्ध करावयाच्या अपीलासंदर्भातील निकष खालीलप्रमाणे राहतील :

- १) मा.दिवाणी न्यायालयातील कलम १८ खालील भूसंदर्भातील जमिनीचा कलम ४ च्या अधिसूचनेच्या दिनांकास प्रचलित रेडी रेकनर दर विचारात घेता, वाढीव मोबदल्याच्या आदेशातील रक्कम जर नागरी भागात दुप्पट व ग्रामीण भागात चौपट या मर्यादेत व्याजासऱ्ह येत असेल, तर मा.दिवाणी न्यायालयाच्या निर्णयाविरुद्ध वरिष्ठ न्यायालयात अपीलात जाण्याची आवश्यकता नाही. तसेच सदरची रक्कम “भूमी संपादन, पूनर्वसन व पूनर्स्थापना करताना वाजवी भरपाई मिळण्याचा व पारदर्शकतेचा हक्क अधिनियम, २०१३” नुसार देय असलेल्या नुकसान भरपाई रक्कमेपेक्षा जास्त असू नये.
- २) अशा प्रकरणी संवंधित प्रशासकीय विभाग/संपादक संरथा यांनी मा.दिवाणी न्यायालयाचा निर्णय मान्य करून त्यानुसार वाढीव मोबदल्याची रक्कम भरणा करण्याबाबत आवश्यक ती कार्यावाही तातडीने/विनाविलंब करण्यात यावी. उवत कायद्याच्या तरतुदीनुसार १५% व्याजाचा आर्थिक भार वाढणार नाही, याची काटेकोरपणे दक्षता घेण्यात यावी.
- ३) उपरोक्त क्रमांक १ मध्ये नमूद केलेल्या प्रकरणांखेरीज उर्वरित प्रकरणांची प्रशासकीय विभागाने/संपादक संरथेने विधी व न्याय विभागाच्या संलग्न्याने तातडीने तपासणी करून वरिष्ठ न्यायालयात अपील दाखल करण्याच्या आवश्यकतेबाबत गांभीर्याने व जाणीवपूर्वक निर्णय तातडीने घ्यावा.
- ४) उपरोक्त क्रमांक १ मध्ये नमूद केलेल्या ज्या प्रकरणात अपीलात जाण्याची आवश्यकता नाही अशा प्रकरणामध्ये जर प्रशासकीय विभागाने अपीलात जाण्याचा निर्णय परस्पर घेतल्यास व सदर अपीलाचा अंतिम निर्णय शासनाच्या विरोधात लागल्यास उपरोक्त क्रमांक १ नुसार देय असणाऱ्या रक्कमेवरील अतिरिक्त रक्कम संवंधित विधी अधिकारी व संवंधित प्रशासकीय विभागाचा अधिकारी यांचेवर जबाबदारी निश्चित करून ती रक्कम त्यांचे कडून वसूल करण्यात यावी.
- ५) मा.दिवाणी न्यायालय व मा.उच्ची न्यायालयामध्ये निर्णयासाठी प्रलंबित असालेली प्रकरणे संदर्भातीन शासन निर्णयाच्या तरतुदीनुसार लोकअदालती समोर सादर करण्यात यावीत व त्यामध्ये जारीत जारत प्रकरणामध्ये तडजोड करून प्रकरणे निकाली काढण्यात यावीत.

शारान निर्णय क्रमांक: रांकीर्ण -२०१४/प्र.क्र.४९/ भाग -१/ अ-४

सदरहू शासन निर्णय वित्त विभागाकडील अनौपचारीक संदर्भ क्र.अनौ.सं.क्र.२२३/२०१६/व्यय-१, दि.१६/०७/२०१६ अन्यथे प्राप्त झालेल्या सहमतीने निर्गमित करण्यात येत आहे.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतरथळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेताक २०१६१३०३६३६५३८६९९ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षात्कृत करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

Subhash K
Gawade

Digitally signed by Subhash K Gawade
Date: 2016.11.03 10:39:11 +05'30
Digi-CA No.: 40Bb2f6e2114f5d15d03779374d2a7add6
AuthID: 11ad6010cbe5bc5, cn=Subhash K Gawade
Date: 2016.11.03 10:39:11 +05'30

(सु.कि.गावडे)

सह सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. गा.गुज्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव
२. मा.मंत्री (महसूल) यांचे खाजगी सचिव
३. मा.राज्यमंत्री (महसूल) यांचे खाजगी सचिव
४. प्रधान सचिव, सार्वजनिक बांधकाम विभाग
५. अपर मुख्य सचिव, वित्त विभाग
६. सचिव, विधी व परामर्शी (विधी व न्याय विभाग)
७. प्रधान सचिव, जलसंपदा विभाग
८. सर्व अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/ सचिव मंत्रालय, मुंबई
९. सर्व विभागीय आयुक्त
१०. सर्व जिल्हाधिकारी
- ११.भूसंपादन कार्यासन - अ-१, अ-२ व अ-३
- १२.निवडनस्ती- अ-४

भूसंपादन अधिनियम, १९९४ मधील कलम १८
अंतर्गत मा.दिवाणी न्यायालयाच्या निर्णयाविरुद्ध
वरिष्ठ न्यायालयात अपीला बाबतच्या कार्यवाहीचे
निकष.

महाराष्ट्र शासन

महसूल व वन विभाग

शासन शुद्धीपत्रक क्रमांक: संकीर्ण -२०१४/प्र.क्र.४९/ भाग -१/ अ-४

हुतात्मा राजगुरु चौक

मादाम कामा मार्ग, मंत्रालय गुंबई-३२

तारीख: २३ फेब्रुवारी, २०१७.

वाचा - १) शा.नि. म.व व.विभाग क्र.एलक्युएन-०१/२०११/प्र.क्र.३०/अ-२, दि.१३.१०.२०११
व शुद्धीपत्रक दि.१८.२.२०१२

२) विदर्भ पाटवंड्यारे विकास महामंडळ, नागपूर यांचे अ.शा.पत्र क्र./९२/ विपाविम/
काता-१ (३)/२०१६, दि.८.११.२०१६ चे पत्र.

३) शासन निर्णय, महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, समक्रमांक दि.०३.११.२०१६.

शासन शुद्धीपत्रक :-

उपरोक्त संदर्भाधिन क्र.३ मध्ये नमूद शासन निर्णयातील निकष क्र.१ “मा.दिवाणी
न्यायालयातील ----- जास्त असू नये”. या ऐवजी “मा.दिवाणी
न्यायालयातील कलम १८ खालील भूसंदर्भातील जमिनीचा कलम ४ च्या अधिसूचनेच्या
दिनांकास प्रचलित रेडीरेकनर दर विचारात घेता, वाढीव मोबदल्याच्या आदेशातील रक्कम
जर नागरी भागात दुपट व ग्रामीण भागात चौपट या मर्यादेत (व्याज, सोलेशियम इत्यादी
वगळून) येत असेल तर मा.दिवाणी न्यायालयाच्या निर्णयाविरुद्ध वरिष्ठ न्यायालयात
अपीलात जाण्याची आवश्यकता नाही”, असे वाचावे.

सदरहू शासन शुद्धीपत्रक वित्त विभागाकडील अनौपचारीक संदर्भ
क्र.अन्नी.सं.क्र.३४८/२०१६/ व्यय-१, दि.०३/१२/२०१६ अन्वये प्राप्त झालेल्या सहगतीने
निर्गमित करण्यात येत आहे.

शासन शुद्धीपत्रक क्रमांक: संकीर्ण -२०१४/प्र.क्र.४१/ भाग -१/ अ-४

सदर शासन शुद्धीपत्रक महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेताक २०१७०२७११४०५४७५१९ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

Subhash K Gawade

Digitally signed by Subhash K Gawade
Date: 2017-02-27T11:44:14+05'30'
File: 20170227114414-SubhashK_Gawade.dcm
SHA256: 21592d33e29203c5ed6eefc5a5d9a291563e20
Signature File: 20170227114414-SubhashK_Gawade.dcm
Date: 2017-02-27 11:44:14 +05'30'

(सु.कि.गावडे)

सह सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा.मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव
२. मा.मंत्री (महसूल) यांचे खाजगी सचिव
३. मा.राज्यमंत्री (महसूल) यांचे खाजगी सचिव
४. प्रधान सचिव, सार्वजनिक बांधकाम विभाग
५. अपर मुख्य सचिव, वित्त विभाग
६. सचिव, विधी व परागर्ही (विधी व न्याय विभाग)
७. प्रधान सचिव, जलसंपदाविभाग
८. सर्व अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/ सचिव मंत्रालय, गुंबई
९. सर्व विभागीय आयुक्त
१०. सर्व जिल्हाधिकारी
- ११.भूरांपादन कार्यासन - अ-१, अ-२ व अ-३
- १२.निवडनस्ती- अ-४

गिरिदर्शन

।।३

आष्टी, श्रोतुं गुणार्थिनी क मांत्रकिरणी ता. दास्ता
घेश्वरील शुद्धारक्त आव दि. २१/१३/१७ ला विधिम-
न्यू, दास्ता घेश्वरी सुवेद स्वर येता.

श्री ए. ए. वघडार प्राहरे, बाबी छाडी ज्ञानींना,
लालू पाटवंधारी विचार, सुखह आंनी शास्त्र विचार
दि. ७. ११. १६ व २३. ०२. १७ शुद्धार ज्ञानाचा व्याख्या-
घेश्वर शुद्धार्थ प्रकृती देई केळन्य दरच्चा आप
पर दयवे मोबदला देई काळज असाव्याके ठंडीतले
तसेच शक्तिची तिंबंत शुद्धार्थ अधिकमी आंनी तिंबंत
कला २१ व्या विषयातील त्यानेव इता चेळील, भरे
रुक्तितले.

म्हणेस उपस्थित शुद्धार्थांन्ये स्तोत्र असेही,
आष्टी व्याख्यातील पुस्तकी मा. दिक्षाती ज्ञानाचार्यांने
वास्त्री भांडी ठवा २०% मंडूर कुरी झोट. वर्णिल
शास्त्र विचारशुद्धार देई मोबदला, व्याख्यातील भास्त्रा
दिष्टेला मोबदला ज्ञानी १० ते २०% असाव्याकृते
आष्टी प्रमाण आहे.

“आष्टी प्रथेक प्रकृती, ज्ञानाचार्यांने दिलेला
धारेनापुस्तक मोबदला देईत आवा, असा शास्त्राकृते
अहृत आहे.

2/3

तथेव श्रीरामकिंशु एकल्पपूर्व प्रकल्पम् संस्कृता
प्रभासीना वर्णित क्षमता से वेत रामानुज देवान थोड़ा
ही देखिए गएगी ज्ञाते

मैं श्रीरामकिंशु वेचालि एसेक्यूट अफार्म्स द्वारा
प्रकल्पित वर्षावत द्विं घोली १५ अक्टूबर २०१३
२४ (अ) अधिकारितव्या प्रकाशी जमिनीपर विद्युत व संचार
आठवाँ शेषद्वय देखाया आवा.

परिल्ल पूर्वो रामकाम निम्नी अनुरूप द्वारा देखा गया।

श्री श्री नाना.

रामकाम

अपी

१) श्री प्रताप नानाद्वरा दिवे

२) श्री प्रताप श्रीनाना दिवे

३) श्री प्रताप नानाद्वय नो-५१८

४) श्री प्रताप नानाद्वय एडीट

रमेश बोरोडिंग्स

५) प्रताप नाना जाधव

P.B. बोरोडिंग्स

६) निम्न यांकना कोर्टों

७) स्तोष नानाद्वय नानाद्वय

८) ज्ञाना बकन राठोड

१८११९ अप्रूपी

९) अनुरूप नानाद्वय नानाद्वय

१०) गोपनी नानाद्वय नानाद्वय

गोपनी नानाद्वय

११) निम्न यांकना कोर्टों नानाद्वय

3/3

(11) अंग्रेजी नामा / वैदिक

~~अंग्रेजी नामा~~

(12) सशांत देविधर्म आशारे

~~सशांत देविधर्म~~

(13) गोपनीय पुस्तक आशा

~~गोपनीय~~

(14) श्रीराम वाणी

~~श्रीराम~~

(15) प्रविण रामदीप लक्ष्मी

श्रीरामलंद्रमनंदपूर्ण

(16) श्री वल्लभ लक्ष्मणकीर्ति

~~P. R. Lakshmi~~

(17) किरण लोके

~~BPK~~

(18) माधव दामोहर लक्ष्मी

~~13 अगस्त १९८४~~

(19) शोदर लक्ष्मणदयाल उग्रवाल

~~लक्ष्मण~~

(20) गोपनीय दृष्टिराम भट्ट

~~GPB~~

(21) श्रीवार्णी विजयलक्ष्मी

~~विजयलक्ष्मी~~

(22) श्रीमती नाना लक्ष्मी

~~नाना~~

(23) श्रीमती विजयलक्ष्मी

~~विजयलक्ष्मी~~

(24) श्रीमती लक्ष्मी

~~लक्ष्मी~~

(25) श्रीमती लक्ष्मी

~~लक्ष्मी~~

(26) श्रीमती लक्ष्मी

~~लक्ष्मी~~

(27) श्रीमती लक्ष्मी

~~लक्ष्मी~~

(28) श्रीमती लक्ष्मी

~~लक्ष्मी~~

(29) श्रीमती लक्ष्मी

~~लक्ष्मी~~

(30) श्रीमती लक्ष्मी

~~लक्ष्मी~~

(31) श्रीमती लक्ष्मी

~~लक्ष्मी~~

(32) श्रीमती लक्ष्मी

~~लक्ष्मी~~

(33) श्रीमती लक्ष्मी

~~लक्ष्मी~~

परिशिष्ट— तीन
समितीच्या बैठका

पहिली बैठक

विधानपरिषद विनंती अर्ज समितीची बैठक शनिवार, दिनांक ७ जानेवारी २०१७ रोजी सकाळी ११-३० वाजता कक्ष क्र. ८०१, आठवा मजला, विधान भवन, मुंबई येथे आयोजित करण्यात आली होती. सदरहू बैठकीस खालील सन्माननीय सदस्य व अधिकारी उपस्थित होते.

उपस्थिती :

- (१) श्री. माणिकराव ठाकरे, उप सभापती, महाराष्ट्र विधानपरिषद, तथा समिती प्रमुख
- (२) प्रा. जोगेंद्र कवाडे, वि.प.स.

निमंत्रित सदस्य

- (३) अॅड. रामहरी रूपनवर, वि.प.स.

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय

- (१) श्री. यु. के. चहाण, सचिव
- (२) श्री. संजय कांबळे, अवर सचिव (समिती)
- (३) श्री. नितलेश भालेराव, कक्ष अधिकारी.

विभागीय अधिकारी मंत्रालय :-

- (१) श्री. वि. मा. कुलकर्णी, सचिव, जलसंपदा विभाग
- (२) श्री. एन. व्ही. शिंदे, मुख्य अभियंता व सहसचिव, जलसंपदा विभाग
- (३) श्री. सु. वि. गावडे, सहसचिव, भूसंपादन विभाग
- (४) श्री. राहुल कुलकर्णी, उप सचिव, मदत व पुनर्वसन विभाग
- (५) श्री. रा.ना. जोशी, अधीक्षक अभियंता व उप सचिव, जलसंपदा विभाग.

समितीने विनंती अर्जाच्या संदर्भात विनंती अर्जदारांच्या तसेच विभागीय सचिव (जलसंपदा), अधीक्षक अभियंता व अन्य अधिकाऱ्यांच्या साक्षी नोंदविल्या.

दुसरी बैठक

विधानपरिषद विनंती अर्ज समितीची बैठक शुक्रवार, दिनांक २३ फेब्रुवारी २०१८ रोजी सकाळी ११-३० वाजता कक्ष क्र. ८०१, आठवा मजला, विधान भवन, मुंबई येथे आयोजित करण्यात आली होती. सदरहू बैठकीस खालील सन्माननीय सदस्य व अधिकारी उपस्थित होते.

उपस्थिती :

- (१) श्री. माणिकराव ठाकरे, उप सभापती, महाराष्ट्र विधानपरिषद, तथा समिती प्रमुख
- (२) श्री. नागोराव गाणार, वि.प.स.
- (३) श्री. शरद रणपिसे, वि.प.स.

विशेष निमंत्रित

- (१) श्री. जोगेंद्र कवाडे, वि.प.स.

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय

- (१) श्री. संजय कांबळे, अवर सचिव (समिती)
- (२) श्री. नितनेश भालेराव, कक्ष अधिकारी.

विभागीय अधिकारी :-

- (१) श्री. विकास खारगे, सचिव, वने विभाग
- (२) श्री. एन. व्ही. शिंदे, मुख्य अभियंता व सहसचिव, जलसंपदा विभाग
- (३) श्री. सु. वि. गावडे, सहसचिव, भूसंपादन विभाग
- (४) श्री. म. ई. धरणे, उप सचिव, जलसंपदा विभाग
- (५) श्री. रा. अ. काटपल्लीवार, अधीक्षक अभियंता, यवतमाळ
- (६) श्री. सं. म. निवल, कार्यकारी अभियंता, लघुपाटबंधारे विभाग पुसद.

समितीने विनंती अर्जाच्या संदर्भात विनंती अर्जदारंच्या तसेच विभागीय सचिव (वने), उप सचिव (जलसंपदा), अधीक्षक अभियंता व अन्य अधिकाऱ्यांच्या साक्षी नोंदविल्या.

तिसरी बैठक

विधानपरिषद विनंती अर्ज समितीची बैठक मंगळवार, दिनांक २० मार्च २०१८ रोजी दुपारी १-०० वाजता कक्ष क्र. ८०१, आठवा मजला, विधान भवन, मुंबई येथे आयोजित करण्यात आली होती. सदरहू बैठकीस खालील सन्माननीय सदस्य व अधिकारी उपस्थित होते.

उपस्थिती :

- (१) श्री. माणिकराव ठाकरे, उप सभापती, महाराष्ट्र विधानपरिषद, तथा समिती प्रमुख
- (२) श्री. नागोराव गाणार, वि.प.स.
- (३) श्री. शरद रणपिसे, वि.प.स.

विशेष निर्मनित

- (१) अॅड. रामहरी रूपनवर, वि.प.स.
- (२) अॅड. हुस्नबानू खलिफे, वि.प.स.

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय

- (१) श्री. विलास आठवले, उप सचिव
- (२) श्री. संजय कांबळे, अवर सचिव (समिती)
- (३) श्री. नितलेश भालेराव, कक्ष अधिकारी.

सदर बैठकीत समितीने प्रारूप अहवालावर विचारविनिमय करून तो संमत केला.